

№ 93-00-1087

Дата 23.05.2012г.

ДО
Г-Н ДЕЛЯН ДОБРЕВ
МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА,
ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

ДОКЛАД

от
Комисия назначена със Заповед № РД-16-329/26.03.2012г.
на министъра на икономиката, енергетиката
и туризма

Относно: *Планова проверка на Инспектората на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма с предмет: оценка на корупционния риск в звената на МИЕТ, в това число и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити.*

КОМИСИЯ В СЪСТАВ:

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

ХРИСТИНА ХРИСОСКУЛОВА

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

БОЯН ЦВЕТКОВ

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

ИВАН ПЕТРОВСКИ

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР

КАРАМФИЛА ПЕТРОВА

СЪГЛАСУВАЛ:

РЪКОВОДИТЕЛ ИНСПЕКТОРАТ

ДАНИЕЛА ЩРЕГАРСКА

*май 2012г.
гр. София*

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДОКЛАДА

I. РЕЗЮМЕ	3
1. Основни акценти и събития	3
2. Корупция – определение и характеристики	4
3. Задължения на администрациите	4
4. Предприети действия през 2011г. и в началото на 2012г. в МИЕТ	5
5. Обекти на проверката	7
II. ЗАДАЧИ, ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОВЕРКАТА	8
1. Задачи на проверката	8
2. Цели на проверката	8
3. Обхват на проверката	9
4. Правна рамка	9
III. КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ	10
1. Анализ на корупционния риск – отправни точки	10
2. Методология за оценка на корупционния риск – етапи и инструментариум	10
3. Изпълнение на етап втори от методологията	14
4. Оценка на корупционния риск	33
IV. ОБОБЩАВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ/ОГРАНИЧАВАНЕ НА КОРУПЦИОННИЯ РИСК	35

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОБРЕВ,

С Ваша Заповед № РД-16-329/26.03.2012г. (*Приложение Индекс Б1*) е определена Комисия от служители на Инспектората на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ), на която е възложено да извърши планова проверка с предмет: оценка на корупционния риск в звената на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, в това число и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити.

Комисията извършила проверката е в състав:

Христина Хрисоскулова – държавен инспектор в Инспектората на МИЕТ, председател и членове:

Боян Цветков – държавен инспектор в Инспектората на МИЕТ;

Иван Петровски – държавен инспектор в Инспектората на МИЕТ;

Карамфила Петрова – главен инспектор в Инспектората на МИЕТ.

Настоящата инспекция е планова, с оглед утвърдения Годишен план за проверките на Инспектората на МИЕТ за периода от 01.01.2012г. до 31.12.2012г.

Комисията извърши проверката, съгласно посочената по-горе заповед, както и при спазване на разпоредбите на Методиката за оценка на корупционния риск в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (утвърдена със Заповед № РД-16-532/16.05.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма) и на Вътрешните правила за дейността на Инспектората на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (утвърдени със Заповед № РД-16-1166/27.10.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма).

Инспекцията стартира ефективно на 26.03.2012г., с издаването на заповедта Ви за възлагането ѝ.

Резултатите от реализираната проверка, констатациите, изводите, както и предложенията на Комисията са отразени в настоящия доклад (*Индекс А1*).

В случай, че бъдат утвърдени от Ваша страна, считаме, че следва да бъдат предприети действия за изпълнение на направените от страна на Комисията предложения.

Молим, за Вашите разпореждания!

С уважение,

КОМИСИЯ В СЪСТАВ:

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

ХРИСТИНА ХРИСОСКУЛОВА

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

БОЯН ЦВЕТКОВ

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

ИВАН ПЕТРОВСКИ

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР

КАРАМФИЛА ПЕТРОВА

СЪГЛАСУВАЛ:

РЪКОВОДИТЕЛ ИНСПЕКТОРАТ

ДАНИЕЛА ЩРЕГАРСКА

I. РЕЗЮМЕ

1. Основни акценти и събития

Корупцията се възприема, като една от сериозните заплахи за основните принципи и ценности на съвременното демократично общество. Тя подкопава доверието на гражданите в демокрацията, разрушава върховенството на закона, представлява отрицание на правата на човека и възпрепятства общественото и икономическото развитие.

Проблемът за корупцията в България е на национално, регионално и локално равнище. Благодарение на активността на общественото мнение, действащо чрез нестопанските организации и медиите, темата за борбата с корупцията придоби особена важност и стана част от дневния ред на обществото и управляващите. Нещо повече, нарастващите изисквания на международните партньори към България, във връзка с желанието ѝ да се присъедини към европейските и атлантическите структури насочиха вниманието на дипломатите към равнището на корупцията и възможността на страната да се справи с нея.

В тази връзка, следва да се отбележи, че постигането на осезаеми резултати в предотвратяването на корупционните практики е важно мерило за успеха на всяко правителство, за утвърждаващата се роля на гражданското общество и за въвеждането на съвременни стандарти на прозрачност и демократичен контрол.

С цел ограничаването на корупционните модели и практики и в духа на Интегрираната стратегия на българското правителство за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност на всички централни администрации на изпълнителната власт е възложено да изготвят адекватна оценка на корупционния риск.

От друга страна, проблемът за корупцията в администрацията е актуален и широко коментиран и в обществото. Въпреки това, той не е достатъчно задълбочено изследван и провокира научния интерес, с оглед изясняването и ограничаването му, както и предвид необходимостта от достоверна информация за ефективни действия и работа в администрацията. Във връзка с това, в науката съществува определен методико-приложен интерес за създаването на единна методика за анализ и оценка на корупционния риск в държавната администрация и нейните териториални структури, както и за определяне на приоритетните области за превенция и противодействие на корупцията. Същевременно, осъществяването на ефективни институционални и законодателни мерки за модернизирание на административната дейност и обслужване, както и за ограничаване на корупцията в работата на администрацията е основна насока за действие на правителството в процеса на извършващата се административна реформа.

Корупцията в публичната администрация е свързана преди всичко с използването на властовите ресурси. Съществува схващането, че работата в системата на държавния апарат представлява възможност за употреба на потенциалът на съответната длъжност за задоволяване на лични, семейни, родови, партийни и други интереси. В редица случаи, държавните служители имат достъп до ценна информация, предлагат вземането на управленски решения, изразяват становища по съществени въпроси, налагат санкции и/или осъществяват контролни функции. Тези дейности създават предпоставки за корупция.

Изследванията показват, че най-често срещаните корупционни практики в публичната администрация са при:

- възлагането на обществени поръчки от страна на администрацията (водещи до сблъсък с интересите на бизнес организациите);
- провеждането на търгове и приватизационни сделки (типична форма на сблъсък на публичен и личен интерес и основен канал за генериране на корупция);
- разрешителни и лицензионни режими за извършване на определена дейност (практиката сочи, че този вид режими генерира корупция в много голяма степен);
- работа по проекти – в случаите на приемане и обработване на съответните документи, както и при отпускането на средствата по тях.

2. Корупция - определение и характеристики

Едно от широко разпространените определения за корупцията гласи, че тя представлява злоупотреба с власт – икономическа, политическа и/или административна, която води до лично или групово облагодетелстване за сметка на правата и законните интереси на личността, на конкретна общност или на цялото общество.

По своята същност, корупцията е сделка на две или повече лица, които преследват постигането на някаква изгода. По тази причина условия за корупция създават, както *държавните служители, които търсят получаването на лични облаги, така и гражданите и представителите на бизнеса, които им ги предлагат*. Най-общо казано, чиновникът се стреми да използва монопола си или свободата да взема решение по преценка, за да извлече лична изгода в сделката си с клиентите на организацията. Гражданинът или бизнесменът предлагат да платят цена (облагата или подкупа) за сделката със служителя, за да извлекат собствена изгода чрез заобикаляне на закона.

Горното определение е показател, че корупцията е съставомерно деяние, характеризиращо се със следните основни съставни елементи:

а) служител или група служители в общественния сектор, които притежават власт (монополна позиция) спрямо други лица и стопански субекти;

б) дискреционна власт - т.е възможност за вземане на самостоятелни решения от служителя по усмотрение и/или собствена преценка;

в) злоупотреба с публична власт от страна на служителя и на икономическа власт от страна на стопанските субекти (бизнесмени или граждани);

г) извличане на лична или групова полза (финансова, материална, услуга и др.) от участващите в сделката субекти: служители и физически или юридически лица.

Най-често срещаните проявни форми на корупцията са: подкуп, незаконни присвоения, измами и фалшификации, назначения на работа с т.нар. „връзки”, създаване на „чадъри” за защита на определени лица и/или групи, търговия на интереси (услуга за услуга) и др.

Извършеното проучване от страна на проверяващият екип показва, че най-често срещаните в държавната администрация индикатори за корупция и/или наличието на корупционни практики са: внезапната промяна на имотното състояние на даден служител; сключването на анекси по договори за обществени поръчки, което е недопустимо по Закона за обществените поръчки; получаването на подаръци в натура, извън обичайните рекламни или сувенирни материали и използване на служебното положение за получаване на дадена услуга. Разбира се, не винаги съществуването само по себе си на посочените индикатори води до категоричен извод за наличието на корупционни практики. Същите, следва да бъдат внимателно проучени, с оглед конкретните събития, обстоятелства и факти и разгледани и оценени в своята съвкупност.

3. Задължения на администрациите

Изложеното показва, че във всяка администрация трябва да има установени защитни механизми, насочени към превенция на корупцията. В тази връзка, ръководството следва да е формулирало политиката (отношението) към нейните проявни форми, с оглед извършения анализ на риска. Веднъж възприета, политиката трябва обаче да се актуализира периодично, с цел синхронизиране с динамичната среда, в която администрацията функционира. Именно ръководството на съответната администрация и ведомство е отговорно за организирането на тази политика, изразяваща се най-общо казано в нетърпимост към корупция, корупционни прояви, измами, нередности, злоупотреби, грешки и др.

От друга страна, всяка администрация имплицитно или изрично изпълнява (процеси) дейности и/или мерки, с цел намаляването на рисковете за корупция, като по този начин се осъществява и превенция срещу потенциални нарушения, нередности и злоупотреби, доколкото е възможно. Общо погледнато, това включва въздействие върху поведението на служителите в администрацията, в резултат на което се увеличава неговата устойчивост. Това би могло да включва разписване на кодекси за поведение, вътрешни процедури и правила, изисквания за попълване на декларации, по конкретни поводи и случаи, както и обръщане на

*Планова проверка за оценка
на корупционния риск в МИЕТ*

специално внимание по въпросите за корупцията и нейните проявни форми, в процеса на назначаване и избор на служители. Изключително важно е и съществуването на открита и прозрачна работна среда в администрацията и на възможности за свободно обсъждане на (не)желани въпроси, стандарти и поведение.

4. Предприети действия през 2011г. и в началото на 2012г. в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

4.1. Предвид посочените по-горе задължения на администрациите и с цел превенция и противодействие на корупцията и корупционните прояви, от страна на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма през 2011г. и в началото на 2012г. е предприето следното:

- разписана е Методика за оценка на корупционния риск в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, утвърдена със Заповед № РД-16-532/16.05.2011г. на министъра;

- разписани са нови Вътрешни правила за дейността на Инспектората на МИЕТ, утвърдени със Заповед № РД-16-1166/27.10.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма;

- разписани са нови Вътрешни правила за защита на лицата, подали сигнали за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, утвърдени със Заповед № РД-16-1166/27.10.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма;

- разписани са Вътрешни правила за прилагане на антикорупционни процедури, в това число и за докладване при откриване/установяване и/или наличие на информация за допуснати грешки, нередности, измами, злоупотреби и др. в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, утвърдени със Заповед № РД-16-43/20.01.2012г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма;

- продължава изпълнението на мярка 40 „Създаване на координационен механизъм между първостепенните и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити за обмен на информация, относно подадените корупционни сигнали”, заложена още през 2007г. в приетия План за действие за 2007г. за изпълнение на Стратегията за прозрачно управление, превенция и противодействие на корупцията за 2006г.-2008г., като от страна на Инспектората на МИЕТ се поддържа в електронен вид регистър, актуализиран периодично със съответната информация;

- предвид одобрения (с РМС № 154 от 17.03.2011г.) График на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнението на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност за периода март-юли 2011г., Министерство на икономиката, енергетиката и туризма е отговорна институция за изпълнението на мярка № 41 - „Проверки за прилагането на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси”. Срокът за изпълнение на мярката е постоянен и се отчита своевременно от Инспектората на министерството пред Министерство на правосъдието и дирекция „Главен инспекторат” в Министерския съвет. Трябва да се отбележи, че с оглед с настъпилите промени в Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси отчитането се извършва вече, само по отношение на брой постъпили сигнали за конфликт на интереси, респ. препратени към Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси;

- във връзка с приетия на 30.11.2011г. на заседание на КППК „План за действие за превенция и противодействие на корупцията (юли 2011г. – юли 2012г.)” е издадена Заповед № РД-16-1435/21.12.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма, с която е утвърден Оперативен план за мерките, за чието изпълнение е отговорен министъра на икономиката, енергетиката и туризма, респ. МИЕТ, както и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити. Отчитането на предприетите действия по изпълнението на мерките се извършва от съответните отговорни за това звена в министерството, респ. второстепенни разпоредители с бюджетни кредити пред Инспектората на МИЕТ, който впоследствие извършва обобщаването и своевременно уведомява дирекция „Главен Инспекторат” на МС;

- Инспекторатът на министерството, като звено за вътрешен контрол, осъществява непрекъснато взаимодействие, както с ръководителите на звената в МИЕТ, така и с тези на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, в т.ч. и с дирекция „Главен инспекторат” в МС, по възникнали въпроси за корупцията, корупционни прояви, грешки, измами, злоупотреби и др.;

- на обновения сайт на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма е актуализирана и с нова визия е рубриката „Антикорупция и сигнали”, „Връзка с Инспектората”, в която е представена информация, относно начините за подаване на сигнали за извършени нарушения и др. В рубриката се публикуват и отчетните доклади за дейността на Инспектората, както и информация за постъпилите сигнали, съдържащи твърдения за наличие на корупция и конфликт на интереси;

- създадена е директна връзка към Инспектората, за подаване на сигнали, съдържащи твърдения за извършени нарушения e-mail: anticorruption@mee.government.bg;

- създадена е електронна анкета на страницата на МИЕТ за провеждане на анкетно проучване за удовлетвореността на гражданите от качеството на административното обслужване и измерване на риска от корупционни действия на администрацията;

- периодично, служителите на министерството, чрез електронните им пощи, се информират за спазване на разпоредбите на ЗПУКИ;

- извършват се проверки по молби, жалби и сигнали на граждани в случаите на корупция, конфликт на интереси и други нарушения на служебните задължения.

4.2. Извършеното през изтеклата 2011 г., както и към момента, обосновава извода, че в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма се полагат усилия за създаването на определени условия и ред, целящи:

а) установяване и прилагане в максимална степен на принципите за противодействие на корупцията, а именно: законност, откритост, прозрачност, отчетност, достъпност, почтеност и нетърпимост към корупция, корупционни прояви, измами, нередности, злоупотреби, грешки и др.;

б) създаване на механизъм, гарантиращ ефективно прилагане и контрол на мерките, заложили във Вътрешните правила на министерството;

в) подобряване на дейността и координацията между звената в рамките на администрацията на МИЕТ - взаимодействие по хоризонтала и вертикала;

г) гарантиране прозрачност на управлението и процедурите, в т.ч. и развитие на информационни канали за обратна връзка;

д) създаване на адекватна система за защита на лицата, които добросъвестно уведомяват за съмнения за корупция, корупционни прояви, грешки, измами и др.;

е) отваряне на администрацията към потребителите: използване на различни техники, за създаване на убеждение у гражданите, че в министерството няма условия за корупция; начини за изследване на тяхната удовлетвореност; осигуряване на достъпност и информираност на потребителите и др.;

ж) избягване на бюрокрация и неефективност в работата на администрацията на МИЕТ, като основни причини за пораждаване на корупционни практики, чрез създаването на ясни административни процедури и правила, разбираеми за потребителите/гражданите и указващи отговорните служители, реда и начина на осъществяването, сроковете и контрола по изпълнението им;

з) установяване на управленска политика, гарантираща стабилитета на държавния служител, чрез създаване на условия за квалификация, диференцирано заплащане според индивидуалната оценка на изпълнението, кариерно развитие, ограничаване на текучеството и издигане авторитета на администрацията на МИЕТ;

и) повишаване отчетността на звеното за вътрешен контрол и на администрацията, като цяло, чрез разписването и прилагането на ясни вътрешни правила за отчетност и постоянен контрол, които да пресичат всяко корупционно поведение от страна на служителите, които считат, че неправомерните им действия ще останат незабелязани.

5. Обекти на проверката

С оглед предмета на проверката – оценка на корупционния риск в звената на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, в т.ч. и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, Комисията счита, че обекти на настоящата инспекция следва да бъдат всички дирекции в министерството и всички второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма. В тази връзка, следва да се отбележи, че през 2011г. и началото на 2012г. в администрацията на МИЕТ са направени редица структурни промени, които неминуемо ще дадат своето отражение върху проверката. Въпреки това, възприетият от Комисията метод за извършване на анализа (метода на самооценката) изисква, оценяването да бъде направено към момента на реализиране на инспекцията.

5.1. Към 26.03.2012г. (датата на стартиране на проверката) числеността на персонала в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма е 687 (шестстотин, осемдесет и седем) щатни бройки, структурирани в следните 24 (двадесет и четири) административни звена:

а) звена/дирекции на пряко подчинение на министъра на икономиката, енергетиката и туризма:

- Инспекторат;
- дирекция „Вътрешен одит“;
- звено „Сигурност на информацията“.

б) обща администрация:

- дирекция „Финанси и управление на собствеността“;
- дирекция „Правна“;
- дирекция „Връзки с обществеността и протокол“;
- дирекция „Човешки ресурси и организационно развитие“;
- дирекция „Административно обслужване“;
- дирекция „Информационно и комуникационно осигуряване“;
- дирекция „Управление при кризисни ситуации“.

в) специализирана администрация:

- дирекция „Инвестиции, иновации и предприемачество“;
- дирекция „Бизнес среда и политика за малките и средните предприятия“;
- дирекция „Индустриални отношения и управление на държавното участие“;
- дирекция „Международно контролирана търговия и сигурност“;
- дирекция „Техническа хармонизация и политика за потребителите“;
- дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“;
- дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“;
- дирекция „Сигурност на енергоснабдяването“;
- дирекция „Европейско и регионално енергийно сътрудничество“;
- дирекция „Природни ресурси и концесии“;
- дирекция „Външноикономическа политика“;
- дирекция „Регистриране, лицензиране и контрол“;
- дирекция „Туристическа политика“;
- дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма“.

Във връзка с изброените обекти на проверката, трябва да се отбележи, че в хода на извършването ѝ дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ е реструктурирана в Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“, като е увеличена значително и щатната численост на персонала в нея.

5.2. Що се касае до 12-те второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма, които са обект на настоящата инспекция, същите са изброени изчерпателно, както следва:

- Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“;
- Изпълнителна агенция за насърчване на малките и средните предприятия;
- Агенция за приватизация и следприватизационен контрол;
- Държавна агенция за метрологичен и технически надзор;

- Българска агенция за инвестиции;
- Български институт по метрология;
- Патентно ведомство;
- Комисия за защита на потребителите;
- Държавна комисия по стоковите борси и тържищата;
- Център на промишлеността на Република България в Москва;
- Агенция по обществени поръчки;
- Агенция за устойчиво енергийно развитие.

От изложеното следва, че обекти на проверката са административните структури, непосредствено подчинени на органа на държавна власт – министъра на икономиката, енергетиката и туризма, като в известен смисъл това донякъде включва и административните длъжности в състава на тези звена/администрации. Общия брой обекти на проверката са 36 (тридесет и шест) звена/администрации.

II. ЗАДАЧИ, ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОВЕРКАТА

1. Задачи на проверката

Провежданата инспекция има за основна задача извършването на обективна оценка на корупционния риск в дейността на структурните звена в администрацията на МИЕТ и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма. В тази връзка, като непосредствени задачи пред проверяващия екип, се поставиха следните въпроси:

а) Кои са зоните (дейностите) с повишен корупционен риск в администрацията на МИЕТ, респ. във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и кои са звената/администрациите, осъществяващи преимуществено тези дейности/процеси?

б) Познават ли се, респ. спазват ли се установените в МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити правила и процедури, насочени към превенция и противодействие на корупцията и корупционните прояви?

в) Налице ли е визия на ръководителите на административни звена в МИЕТ и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, относно основните фактори, средата и предпоставките, които провокират и повишават нивото на корупционния риск в поверените им звена/администрации?

г) Налице ли са случаи на основателни съмнения за съществуващи/съществуващи ситуации на корупция и корупционни прояви в административните звена на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити?

2. Цели на проверката

Основна цел на проверката е да се установят възможните слаби места в съответните звена/администрации, податливи на корупционен натиск, да се изведат тези слаби места, чрез изготвяне на оценка на корупционния риск, да се изготви доклад, отразяващ основните изводи, заключения и препоръки за усилване капацитета на администрацията на МИЕТ, като цяло, за превенция на корупционните практики и евентуално усъвършенстване на въведения механизъм за мониторинг върху прилагането на предложените мерки, адресирани до ръководството на министерството.

С оглед дадените основни насоки, Комисията определи конкретните подцели на инспекцията:

а) Диагностициране на възможните слаби места в дейността на звената на МИЕТ и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, по отношение податливост на корупционни практики;

б) Оценяване степента на корупционния риск във всеки един обект на проверката (висок, среден, нисък), след прилагане на избраната методика за оценяване;

в) Формулиране на изводи и заключения, относно състоянието към момента и на препоръки, касаещи политики, стратегии, правила, актове и др., действащи или

задължителни за въвеждане, с цел превенция/намаляване/минимизиране на корупционния риск.

3. Обхват на проверката

Предвид поставените цели и задачи пред проверяващия екип, обхватът на проверката беше дефиниран в следните области:

- специфики на обектите на проверка (функции, дейност, организационна структура, закони и подзаконни актове и др.);
- индикатори за корупционен риск – наличие и/или липса; степен на проявление и евентуални причини за възникването;
- правилност и адекватност на действията/решенията на ръководителите на звена в МИЕТ и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, насочени към превенция и противодействие на корупцията и корупционни прояви.

4. Правна рамка

С оглед спецификата на настоящата инспекция, правната рамка, включително и за извършването ѝ, може да бъде определена, както следва (**Приложения Индекси от Г1 до Г13**):

- 4.1. Закон за администрацията (Обн., ДВ, бр.130 от 05.11.1998г.);
- 4.2. Закон за държавния служител (Обн., ДВ, бр.67 от 27.07.1999г., в сила от 28.08.1999г.);
- 4.3. Кодекс на труда (Обн., ДВ, бр.26 от 01.04.1986г. и бр.27 от 04.04.1986г.);
- 4.4. Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (Обн., ДВ, бр.94 от 31.10.2008г., в сила от 01.01.2009г.);
- 4.5. Устройствен правилник на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, приет с ПМС № 268 от 12.11.2009г. (Обн., ДВ, бр.93 от 24.11.2009г., в сила от 24.11.2009г.);
- 4.6. Интегрирана стратегия за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност;
- 4.7. План за действие за превенция и противодействие на корупцията (юли 2011г. – юли 2012г.);
- 4.8. Вътрешни правила за дейността на Инспектората на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (утвърдени със Заповед № РД-16-1166/27.10.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма);
- 4.9. Методика за оценка на корупционния риск в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (утвърдена със Заповед № РД-16-532/16.05.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма);
- 4.10. Вътрешни правила за защита на лицата, подали сигнали за корупция, корупционни прояви и/или конфликт на интереси в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (утвърдени със Заповед № РД-16-1166/27.10.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма);
- 4.11. Вътрешни правила за прилагане на антикорупционни процедури, в това число и за докладване при откриване/установяване и/или наличие на информация за допуснати грешки, нередности, измами, злоупотреби и др. в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (утвърдени със Заповед № РД-16-43/20.01.2012г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма);
- 4.12. Оперативен план за мерките, за чието изпълнение е отговорен министъра на икономиката, енергетиката и туризма, респ. МИЕТ, както и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити (утвърден със Заповед № РД-16-1435/21.12.2011г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма).

III. КОНСТАТАЦИИ И ИЗВОДИ

1. Анализ на корупционния риск – отправни точки

С оглед спецификата на проведената инспекция и предвид сложността и обема на материята, трябва да се акцентира на факта, че направения анализ в хода на проверката се базира на три основни отправни точки:

а) превантивно проучване - фокусът на анализа, извършен от Комисията не е разкриването на корупционни практики и корумпирани лица. Неговата цел е да идентифицира потенциално уязвими (критични области) места в дейността на администрацията на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и да намали тяхната уязвимост в бъдеще, посредством предприемането на различни превантивни мерки и контроли. С други думи, проверката е насочена към оптимизиране способността на администрацията, да устоява на уклони, които могат да доведат най-общо казано до нарушения и да осигури по възможност превенция спрямо тях в бъдеще;

б) основния метод, използван при анализа се основава на метода на **самооценката**. Това означава, че се базира на собственото самостоятелно виждане/оценяване на администрацията (т.е. на служителите в нея), относно извършеното с цел превенция и противодействие на корупцията и корупционните прояви и нейната ангажираност, в тази връзка. По този начин, самата администрация носи отговорност за предприетото, както до момента, така и по отношение реализирането на последващи мерки. От това следва, че ръководството и служителите в администрацията, също се ангажират с изпълнението на поставените цели.

От друга страна, колкото по-засилено е участието на администрацията, като цяло в осъществяването на заложените мерки, толкова е:

- по-голяма отговорността на ръководството, респ. на служителите, заемащи ръководни длъжности;

- по-голям шансът осъзнатостта, относно интегритета в администрацията реално да се повиши;

- по-стабилна подкрепата на направените изводи и препоръки;

- по-голяма възможността последните да бъдат приложени на практика.

в) на последно място, анализът (докладът) се фокусира върху възможните подобрения в управлението и разбира се в превенцията на корупцията. От това следва, че се отнася до голяма степен до изградените правила, процедури, системи и др.

2. Методология за оценка на корупционния риск – етапи и инструментариум

Проверяващият екип е на мнение, че преди да изложи, констатираното в хода на проведената инспекция, тук е мястото да направи кратък преглед на основните моменти/стъпки на избора и приложен метод (методология, методика) за оценяване на корупционния риск в администрацията на МИЕТ, като цяло. Разбира се, за основа са послужили разпоредбите на действащата в министерството Методика за оценка на корупционния риск, която дава обаче само общата рамка за извършването на проверката. В тази връзка, разписаното по-долу разкрива стъпка по стъпка различните фази на проведеното проучване, което е позволило на Комисията да бъдат идентифицирани потенциално уязвимите/критични места в администрацията.

Приложената от проверяващият екип методология се състои от 4-ри (четири) последователни етапа. Тези етапи са предшествани от подготвителна фаза, осъществена преди същинското стартиране на проверката. Тя включва задачи, като: избора на членовете на Комисията, която да реализира инспекцията; разпределяне на отговорностите между тях; определяне срока на инспекцията, при отчитане на нейния предмет и специфика, както и получаване на разбиране у членовете на Комисията, относно начина на провеждането ѝ.

След извършването на горните действия и изготвяне на плана за проверката, проверяващият екип реализира стъпка по стъпка етапите, които формират същността на инспекцията, а именно:

2.1. Етап първи – подготовка на документите и събиране на информацията, необходими за извършване на самооценката, с цел набелязване на уязвимите и/или критични

дейности, по отношение антикорупцията, управлението на корупционния риск и организационно слабите страни.

Както вече беше отбелязано, основния метод, приложен от Комисията е метода на **самооценката**. В хода на проведеното изследване обаче са използвани и други методи - проучване на мнение (интервюта), проучване на служебно известна информация, проучване на налична литература и на установена практика в други администрации. В тази връзка, проверяващият екип предприе следното:

- изготви структурирани въпросници (4-ри варианта **Приложения Индекси от Ж1 до Ж36**, в зависимост от длъжността на служителя, попълващ въпросника, неразличаващи се по същество), които съвместно с анкетната карта за самооценка на корупционния риск (Приложение към чл.4, ал.1, т.1 от Методиката за оценка на корупционния риск в МИЕТ) послужиха за основни инструменти за събиране на необходимата информация. Нещо повече, с цел прецизност, от страна на Комисията се изработи и таблица (**Приложение Индекс Д1**), отразяваща отнасянето на всеки един от индикаторите за корупционен риск, разписани в чл.3 и чл.4 от Методиката за оценка на корупционния риск в МИЕТ (Методиката) към съответните въпроси от анкетата (**Приложение Индекс Д2**) и въпросниците. По този начин, проверяващият екип си осигури възможност, с предоставянето на отговорите по конкретните въпроси от изготвения инструментариум за самооценката, да установи дали дадения индикатор, заложен в Методиката намира проявление в звената на МИЕТ, респ. второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и ако „да” в каква степен;

- изиска от директора на дирекция „Човешки ресурси и организационно развитие” действащото към 26.03.2012г. поименно разписание на длъжностите в МИЕТ (**Приложение Индекс Е1**). Това се предприе, с оглед определяне на случаен принцип по трима служители от звената в министерството, които със своите ръководители да попълнят съответния въпросник и анкета. Следователно, общия брой служители от дирекция/звено попълнили въпросника и анкетата са 4-ма (четирима). Същите действия се извършиха и по отношение на всички второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма, т.е. изискаха се действащите към 26.03.2012г. поименни разписания на длъжностите в тях (**Приложения Индекси от Е2 до Е13**). Избраните служители обаче, в този случай не са на случаен принцип. Освен ръководителите на второстепенните разпоредители, определените от Комисията други трима служители са лицата, заемащи следните длъжности – главен секретар, главен счетоводител и директор на дирекция от специализираната администрация на второстепенния разпоредител. В случаите, в които липсва отделна длъжност „главен счетоводител” или длъжността „главен секретар” е вакантна, за попълване на въпросниците и анкетата са поканени лицата заемащи съответно длъжностите „началник на финансово-счетоводен отдел” и „директор на дирекция от общата администрация”. От друга страна, с оглед специфичната структура на Центъра на промишлеността на Република България в Москва, Руска федерация, служителите предоставили отговори по изпратените документи са: директора на Центъра, главния счетоводител и двамата началници на отдели.

Проверяващият екип счете, че това са служителите, които с оглед служебните си задължения заемат възлови позиции във всяка една администрация и евентуално, отговорите им биха могли да допринесат за изграждането на по-ясна представа, относно организацията на работната обстановка в съответните институции.

Взетото по-горе решение от Комисията, освен ръководителите на звена в МИЕТ и тези на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, още по 3-ма (трима) служители от дирекция/администрация да отговорят на въпросите в анкетата и съответния въпросник е насочено към постигане на максимална обективност и безпристрастност при попълването им. Проверяващият екип е на мнение, че по този начин се създава възможност за получаване на по-достоверна и пълна представа за обстановката в съответното звено/администрация. Със същия мотив, Комисията изиска попълването на всички въпросници и анкети (с изключение на ръководителя и служителите в Центъра на промишлеността на Република

България в Москва) да бъде направено на място в една от залите на МИЕТ и в присъствието на членове от Комисията, чрез осигуряване на необходимото им време за това;

- подготви въпроси, оформени в паметни записки (**Приложения Индекси от Ж37 до Ж46**), с цел провеждане на интервюта и проучване на мнения/виждания, относно възникнали допълнителни питання, по дадените отговори във въпросниците и анкетата. Тук се налага да се уточни, че интервюта са проведени, само в онези случаи по отношение, на които членовете на Комисията са счели това за необходимо – напр. когато информацията, предоставена във въпросника и/или анкетата противоречи и/или се разминава със служебно известната на Инспектората.

2.2. Етап втори – преглед и обобщаване на получената информация, чрез използване на горния инструментариум, акцентирание (набелязване/отделяне) на уязвимите/критични дейности/процеси и организационните слаби страни, както и евентуални причини за възникването им.

Важно е да се наблегне на обстоятелството, че освен към набелязване на уязвимите/критични дейности (практиката сочи, че такива са напр. разпореждането с активи, боравенето с чувствителна информация, предоставянето на услуги на граждани и др.), вторият етап е насочен и към получаване на представа, относно отделни аспекти на организационно слабите места. Организационните слабости, засягат ситуации и процеси, които могат да представляват потенциален риск за възникването на корупционни прояви, въпреки, че погледнато от страни не представляват такива - например избора на (възможно ненадежден) персонал и/или изпълняване на допълнителни функции от служителите (възможно водещи до конфликт на интереси).

2.3. Етап трети – оценка на корупционния риск (това е основния етап на проверката). Той обхваща поставяне на обективна и безпристрастна оценка на корупционния риск в администрацията на МИЕТ, като цяло, която се извърши по следния начин (**работен документ Приложение Индекс Д3**):

Комисията възприе система на точкуване на дадените отговори по формулираните в етап първи на проверката въпроси във въпросниците, както и тези съдържащи се в анкетата. Анкетата се състои от общо 22 (двадесет и два) затворени въпроса, два от които са информативни и не носят точки. Това са въпросите под номера 15 (петнадесет) и 21 (двадесет и едно). Що се касае до въпросника (независимо от неговите варианти, тъй като въпросите по същество са идентични), същият включва общо 61 (шестдесет и един) въпроса, 2 (два) от които също са информативни и не носят точки (въпросите под номера 56 и 61). От останалите 59 (петдесет и девет) въпроса – 55 (петдесет и пет) броя са затворени, а 4 (четири) въпроса са отворени. Това означава, че същите изискват от служителя, попълващ въпросника да посочи определена информация, която счита за относима към поставения въпрос.

За формиране оценката на корупционния риск, от страна на проверяващият екип предварително се определи тежест на всеки отговор, предоставен по всеки един въпрос от общия брой въпроси в анкетата и въпросника (включително и неговите варианти). Дадената тежест се измерва в точки от 1 (едно) до 10 (десет), като с 1 (една) точка са оценени отговорите с най-ниска степен на корупционен риск, а с 10 (десет) точки – отговорите, които са с най-висока степен на корупционен риск.

Допълнително, Комисията възприе подход, при липса на отбелязан/даден отговор и/или при наличието на заградени повече отговори (в хода на срещите, служителите изрично са уведомени за правилата на попълване), поставените оценки да бъдат съответно най-високите, определени за конкретния въпрос. Причина за въвеждане на това правило в методиката за оценяване се явява виждането на проверяващият екип, че в тези случаи по отношение на служителят са налице някои от следните обстоятелства: липса на знания; липса на информираност; липса на заинтересованост; непознаване на съответните правила, нормативни актове, обстановка и др.

След оценяване на отговорите по изложения по-горе начин, Комисията пристъпи към формиране на обща оценка на корупционния риск в съответната административна структура

Планова проверка за оценка

на корупционния риск в МИЕТ

на МИЕТ/второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, която се извърши чрез сумиране на поставените точки на отговорите, дадени от съответния служител попълнил въпросника и анкетата. Впоследствие получените общи резултати на четиримата служители от съответната дирекция/второстепенен разпоредител с бюджетни кредити също са сумирани и разделени на техния брой.

С оглед на получения краен резултат, от Комисията е извършена преценка за необходимостта от провеждане на допълнителни интервюта с един, двама или всички служители, попълнили въпросника и анкетата от съответната административна структура/второстепенен разпоредител с бюджетни кредити. Тези действия се налагат например в случаите, при които двама служители са предоставили отговори, противоречащи на дадените от другите двама служители в звеното/администрацията.

При наличие на предприети от Комисията допълнителни действия, поставената крайна оценка на корупционния риск на съответната дирекция/второстепенен разпоредител с бюджетни кредити е определена под условие. Това означава, че нейното отразяване в настоящия доклад от Комисията е направено с придружаващо отбелязване, че проверяващият екип е провел и интервюта.

Поставената крайна оценка на корупционния риск във всяка административна структура/администрация, показва неговото ниво, което според утвърдената Методика в МИЕТ може да бъде „високо” или „висок” корупционен риск; „средно” или „среден” корупционен риск и „ниско” или „нисък” корупционен риск. В тази връзка Комисията възприе, че:

- ако общият брой точки е от 342 до 568 включително, корупционния риск се оценява на висок;
- ако общият брой точки е от 171 до 341 включително, корупционния риск се оценява на среден;
- ако общият брой точки е от 83 до 170 включително, корупционния риск се оценява на нисък.

Като последна стъпка на този съществен етап от проверката, Комисията предприе сумиране на всички получени крайни оценки – от една страна на звената в МИЕТ и от друга на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити и съответно разделянето им на техния брой. Получените две общи оценки дават представа за нивото на корупционния риск в администрацията на министерството и за това във второстепенните му разпоредители с бюджетни кредити.

2.4. Етап четвърти – обобщаване на резултатите от оценката и изготвяне на предложения за предприемане на действия за управление/ограничаване на корупционния риск. Този етап от проверката е не по-малко значим от предходния. В него, накратко проверяващият екип е акцентирал на основните моменти/факти/обстоятелства, обусловили впоследствие изграждането на определено негово мнение, становище и/или извод, които пък са послужили за формирането на конкретни предложения.

Предложенията за извеждане на институционални мерки за мониторинг, превенция и противодействие на корупцията в МИЕТ са формулирани на базата на направения анализ по време на втория етап от проверката и получените данни от оценката и определената степен на корупционния риск в министерството и във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити. Направен е опит от Комисията, не само в съответствие с получените оценки на корупционен риск в звената/второстепенните разпоредители и с оглед окончателните общи оценки, но и предвид извършения анализ в етап втори на проверката, да очертае адекватни мерки, насочени към предприемане на своевременни действия за управление/ограничаване на корупционния риск в уязвимите/критични дейности (звена/администрации) и в министерството, като цяло. В своята съвкупност набелязаните от Комисията действия, могат да се възприемат, като план за мониторинг, превенция и овладяване на корупцията и корупционния риск в МИЕТ. В тази връзка, за постигане на целените резултати с дадените указания от проверяващият екип, същите следва да бъдат реализирани всеобхватно, точно и своевременно т.е. да бъдат изпълнени в срок.

3. Изпълнение на етап втори от методологията

Подготвените въпросници и анкета се попълниха от общо 96 (деветдесет и шест) броя служители на МИЕТ и от 48 (четиридесет и осем) служители на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити. От тях 34 (тридесет и четири) са ръководители на съответните звена/администрации. Някои от другите лица, отговорили на въпросниците и анкетата, също са служители заемащи ръководни длъжности – напр. началници на отдели; директори на дирекции в специализираната администрация на второстепенните разпоредители и др.

Във връзка с направения анализ на отговорите и информацията, съдържащи се в разработения инструментариум за извършване на проверката, трябва да се отчетат следните моменти:

- към 10.04.2012г. (една от датите, определена за попълване на въпросниците и анкетата от част от служителите на МИЕТ) дирекция „Връзки с обществеността и протокол” няма ръководител. Нещо повече, няма и определено лице, което да изпълнява длъжността „директор на дирекция” временно, до избора на такъв и назначаване на служител на съответната вакантна длъжност. Това затрудни избора на Комисията, по отношение определянето на лицата, които да попълнят въпросниците и анкетата. Същевременно, липсата на предоставени отговори и информация от лице, което има цялостна визия и поглед върху установената система на работа и организация в звеното, не позволи на Комисията изграждането на ясна и точна представа за това и оказва влияние върху поставената обща оценка на дирекцията;

- към 11.04.2012г. (една от датите, определена за попълване на въпросниците и анкетата от част от служителите на МИЕТ), дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност” („ЕФК”) има назначен нов ръководител. Въпреки това, при анализа на информацията Комисията установи, че този факт не е оказал значително влияние върху дадените отговори от лицето. Дори напротив, някои от отговорите по отворените въпроси във въпросника, предоставени от директора на дирекция „ЕФК” са по-изчерпателни и точни в сравнение с тези на дългогодишни служители в министерството (напр. с отговорите предоставени от служителите на дирекция „Природни ресурси и концесии”);

- към 18.04.2012г. (една от датите, определена за попълване на въпросниците и анкетата от част от служителите на МИЕТ), длъжността „директор на дирекция” в дирекции „Европейско и регионално енергийно сътрудничество” и „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие” се изпълнява от едно и също лице. Докато по отношение на длъжността директор на дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие” служителят е титуляр, то в дирекция „Европейско и регионално енергийно сътрудничество” длъжността се заема по вътрешно съвместителство. Наличието на това обстоятелство наложи, лицето да попълни два въпросника и две анкети, с оглед вижданията му и неговите мнения/становища, относно системата за работа в двете отделни звена.

3.1. Анализ на предоставената информация от служителите на МИЕТ – основни акценти

3.1.1. След прегледа и анализа на информацията, съдържаща се в попълнените вече въпросници, Комисията установи, че основните моменти, на които трябва да бъде акцентирано могат да бъдат определени, като отрицателни и положителни. В настоящата точка са очертани онези от тях, които според проверяващият екип са в една или друга степен индикатор за евентуалното наличие на възможности/ситуации благоприятстващи възникването на корупционни прояви, практики, злоупотреби и др.

а) От общо 96 (деветдесет и шест) броя служители на МИЕТ попълнили въпросниците, на въпроса, формулиран под № 1 (касаещ числеността на звеното или дирекцията им) 73 (седемдесет и три) броя или **76.04%** са посочили вярно числеността на персонала в дирекциите, чиито служители са. От останалите 23 (двадесет и три) броя служители, 19 (деветнадесет) от тях или **19.79%** не са отразили вярно/коректно щатната численост на съответните дирекции (като четирима са отбелязали единствено щатната

бройка на отдела, в който работят). Що се касае до останалите 4-ма (четирима) служители или **4.17%**, в техните въпросници липсва отговор на този въпрос.

Смушаващ е и факта, че всички анкетирани служители на дирекции „Връзки с обществеността и протокол”, „Финанси и управление на собствеността” и „Регистриране, лицензиране и контрол” в т.ч. и техните ръководители (с изключение на дирекция „Връзки с обществеността и протокол”, която към момента на проверката няма назначен директор) са дали грешен отговор на този въпрос.

По отношение на горните констатации, проверяващият екип не би могъл да стигне до еднозначен извод, относно причините довели до допуснатите неточности, респ. липси на отговори, тъй като същите биха могли да се дължат на невнимание, бързина при попълване на отговорите, както и незнание. Въпреки това счита, че пропуските най-малкото показват формално отношение и незадълбоченост при попълването на въпросниците.

б) По отношение на въпрос № 5 „През последната календарна година във Вашата дирекция/администрация обсъждана ли е необходимостта от промяна и/или изготвяне на нова нормативна уредба?” от всичките 96 (деветдесет и шест) броя служители на министерството - 55 (петдесет и пет) или **57.29%** са посочили, че е обсъждана такава промяна, като 40 (четиридесет) от тях са отговорили, че това е правено многократно. Допълнително, 30 (тридесет) служители или **31.25%** са отговорили отрицателно на въпроса; 9 (девет) или **9.38%** са отбелязали, че не знаят, а 2-ма (двама) или **2.08%** не са дали никакъв отговор.

Преобладаващият брой отговори, за наличието на обсъждана необходимост от промяна в съответната нормативна уредба е индикатор, че по отношение на значителна част от дейностите в министерството е извършено или е следвало да бъде извършено изменение на правната рамка, а от там и на вътрешните правила, уреждащи тези дейности и процеси. Това от друга страна, в определени случаи предполага и реализирането на промени сред разписаните отговорности и задължения, а понякога и в правомощията, изменения в длъжностните характеристики, организацията на работата и др.

Извод: Обобщавайки изложеното, Комисията е на мнение, че многократно налагащите се изменения на рамката, очертаваща основните стъпки/моменти в извършването на една дейност, създава най-общо казано работна среда уязвима на корупционни прояви, грешки, измами, злоупотреби и др.

При попълването на въпроса, са налице и разминавания, относно предоставените отговори от директорите на някои дирекции, с тези дадени от служителите в тях. Така например, директорите на дирекции „Финанси и управление на собствеността” и „Правна” заявяват, че не е обсъждана необходимостта от промяна и/или изготвяне на нова нормативна уредба, докато останалите анкетирани служители в поверените им дирекции посочват, че такава обсъждане е провеждано многократно. От друга страна, директора на дирекция „Регистриране, лицензиране и контрол” отбелязва, че такава обсъждане е провеждано веднъж, а подчинените му служители са дали отрицателен отговор на този въпрос.

Извод: Според проверяващият екип горните разминавания и несъответствия в отговорите на този въпрос са показател за липса на достатъчно добра координация по вертикала между ръководството и служителите в цитираните структурни звена. Освен това, различията в дадените отговори пораждаат съмнения или за липса на информираност на служителите по отношение нормативната обезпеченост на дейността на звеното им или за невярно представяне на информация от някои от тях.

в) Комисията счита, че акцент при извършения анализ, следва да бъде направен на дадените отговори от служителите при попълването на въпрос № 7 от въпросника. Същият е отворен и изисква от лицата, изброяването на наименованията на 10 (десет) Вътрешни правила, действащи към момента в администрацията на МИЕТ. Въпросът се формулира от проверяващия екип, с цел установяване, до колко служителите на министерството, познават Вътрешните правила, с които им се налага да работят ежедневно (напр. Правилника за организацията на документооборота в МИЕТ), както и тези пряко свързани с дейността на *Планова проверка за оценка на корупционния риск в МИЕТ*

дирекциите им (напр. за дирекция „Правна“ това са Вътрешните правила за условията, реда, организацията и мониторинга при възлагане на обществени поръчки в МИЕТ).

Прегледа на въпросниците показва, че на въпрос № 7 от общо 96 (деветдесет и шест) броя служители на министерството, едва 28 (двадесет и осем) броя или **29.17%** са изброили 10 (десет) или повече Вътрешни правила, действащи в МИЕТ. От останалите 68 (шестдесет и осем) служители, 14 (четиринадесет) от тях или **14.58%** не са предоставили никакъв отговор или дадения отговор е неадекватен – напр. изброени са отделни процеси/задължения, характерни за администрацията, като цяло и/или такива, които са регламентирани в някои от Вътрешните правила. В тази връзка, следва да се посочи, че 3 (трима) от тези 14 (четиринадесет) лица, са служители на една дирекция – „Природни ресурси и концесии“. Същевременно, 54 (петдесет и четири) служители или **56.25%** са изброили определени Вътрешни правила/инструкции/заповеди, но без да е достигната изискваната във въпросника бройка от 10 (десет) такива.

По отношение отговорите на този въпрос, смущаващи са и други два момента – на първо място, нито един от служителите на МИЕТ, попълнили въпросника не е цитирал правилно, посочените от него Вътрешни правила, инструкции, правилници и/или заповеди. На следващо място, не без значение е и обстоятелството, че сред служителите, които не са предоставили никакъв отговор или дадения отговор е неадекватен има и такива, които са ръководители на дирекции.

Извод: Установеното в настоящата буква води до обоснован извод за наличието на значителен процент служители в МИЕТ, непознаващи в детайли действащите в администрацията Вътрешни правила, инструкции и/или методики, което е предпоставка за:

- ***допускане на грешки и несъответствия от тях при осъществяване на дейностите и процесите, разписани в тези Вътрешни правила, инструкции, методики;***
- ***неизпълнение и/или неточно изпълнение на служебните задължения и ангажименти, регламентирани в съответните Вътрешни правила и др. вътрешни актове;***
- ***невъзможност за пълно и точно разясняване на Вътрешните правила, по отношение на новоназначените служители, както и осъществяване на ефективен контрол, относно тяхното спазване;***
- ***допускане на грешки в организацията на работа в съответното звено/дирекция, а от там и създаване на благоприятни условия за злоупотреби, измами и др.***

г) Обобщаването на отговорите, предоставени по формулирания под № 27 въпрос във въпросника („Кое според Вас от изброените обстоятелства е ключов фактор за демотивация за работа при служителите?“) показва, че: 41 (четиридесет и един) служители или **42.71%** са на мнение, че основния фактор за демотивация е неадекватното възнаграждение, с оглед служебните задължения и отговорности; 14 (четиринадесет) лица или **14.58%** считат, че причина за това е лошата организация на работа в звеното и/или голямата натовареност; 12 (дванадесет) броя служители или **12.50%** са отговорили, че не могат да преценят; 13 (тринадесет) служители или **13.54%** са посочили, че до демотивация в работата води наличието на лоши колегиални отношения в звеното/администрацията, а 8 (осем) или **8.33%** са отбелязали, че ключов фактор за демотивация е наличието на ограничени възможности за кариерно развитие. Останалите 8 (осем) или **8.33%** служители са посочили повече от един отговор.

По отношение на горните констатации е важно да се обърне внимание на следното:

Високият процент отговори, свързващи демотивацията у служителите с неадекватното възнаграждение показва, че за значителна част от анкетираните служители заплащането е от първостепенно значение. Това се потвърждава и от предоставените отговори от посочените 41 (четиридесет и един) служители на въпрос № 26 („Удовлетворени ли сте от заплащането?“). Наличието на тези обстоятелства, според проверяващият екип прави съответните служители в значителна степен по-уязвими и податливи към грешки, злоупотреби, измами и др., в това число и към корупционни прояви.

От друга страна, не без значение е факта, че не малък брой служители нямат мнение по поставеният им въпрос. В тази връзка, Комисията е на мнение, че наличието на незаинтересованост и липсата на ясна позиция, относно мотивацията, респ. причините за демотивация за работа, принципно са фактори, оказващи влияние, както върху качеството на работата на служителя, така и върху възможностите му за самостоятелно развитие и обучение.

Същевременно, положителен момент е разнообразието на предоставените отговори, което налага извода, че все пак по-големия брой служители, попълнили въпросника държат и на други значими за доброто функциониране на администрацията правила/принципи, като - добрата организация на работата, добрите колегиални отношения в звената, възможностите за кариерно развитие.

д) Коментар, във връзка с предоставените отговори, трябва да бъде направен и относно въпрос № 30 от въпросника („Осъществява ли съответното административно звено/дирекция дейности във връзка с проекти, финансирани от Европейските фондове и/или бенефициент ли е по такива проекти”). Това е провокирано от факта, че прегледа на представената информация показва, че от страна на служители в една и съща административна структура (в т.ч. и нейния ръководител) са посочени различни отговори на този въпрос. Така например: директора на дирекция „Правна” и двама от анкетираните служители са отговорили, че звеното не осъществява дейности по проекти и не е бенефициент по проекти, финансирани от Европейските фондове. Същевременно, четвъртият служител е отбелязал конкретни дейности, извършвани от дирекцията, които макар и косвено са свързани с проекти, финансирани от Европейските фондове, което обаче в никакъв случай не означава, че дирекция „Правна” осъществява дейности по проекти и, че е бенефициент. Аналогична е ситуацията и по отношение на отговорите на този въпрос, дадени от служителите на дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност”, дирекция „Сигурност на енергоснабдяването” и дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие”.

От друга страна, въпреки, че отговорите на служителите на дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма” не си противоречат по между си, същите са отнесени на различни места, т.е. към различно точкувани отговори по въпроса.

Изложените разминавания затрудниха проверяващият екип при анализа на отговорите.

Извод: Комисията счита, че описаните ситуации са индикатор, от една страна за непознаване в детайли на осъществяваните от съответното звено дейности/процеси, а от друга, за бързина и формално отношение при попълване на въпросника.

е) Резултатите от прегледа и анализа на отговорите, предоставени по въпрос № 41 („Провеждани ли са през предходната година в съответните дирекции обучения на служителите за повишаване на квалификацията, във връзка с превенцията и противодействие на корупцията?”) също могат да бъдат отнесени към т.нар. от Комисията отрицателни констатации. Причина за това е факта, че от всички служители на МИЕТ, попълнили въпросника 41 (четиридесет и един) или **42.71%** отговарят, че не знаят за наличието на подобни обучения, а 16 (шестнадесет) бр. служители или **16.67%** посочват, че не са провеждани такива обучения. Това показва, че от 96 (деветдесет и шест) служители, 57 (петдесет и седем) от тях или **59.38%** не са преминали такъв вид обучение през предходната година.

Констатираното по-горе отново потвърждава, установеното многократно от Инспектората на министерството (в хода на провеждани инспекции, както при обобщаването на изпращаната информация, относно изпълнение на мерките, заложи в „Плана за действие за превенция и противодействие на корупцията юли 2011г. - юли 2012г.”), по отношение неангажираността на голяма част от дирекциите в МИЕТ, във връзка с въвеждането на механизми за превенция и противодействие на корупцията. С оглед на това, следва да се отбележи, че на заседанието на Комисията за превенция и противодействие на *Планова проверка за оценка*

*Инспекторат на Министерство на икономиката,
енергетиката и туризма*

корупцията (КППК), проведено на 14.09.2011г. е отчетен факта, че „някои министерства разглеждат противодействието на корупцията единствено през дейността на инспекторатите, а в други в недостатъчна степен се отчита антикорупционното въздействие при изменение на нормативни актове”. Именно наличието на този факт, е и една от причините за разписването на действията към момента в МИЕТ Вътрешни правила за прилагане на антикорупционни процедури, в това число и за докладване при откриване/установяване и/или наличие на информация за допуснати грешки, нередности, измами, злоупотреби и др. С въвеждането на някои задължения за служителите в министерството и техните ръководители, правилата целят ангажиране на всички служители и звена в министерството по прилагането на антикорупционните политики.

Извод: Липсата на проведени обучения с най-общо казано антикорупционна насоченост за значителна част от служителите в МИЕТ показва подценяване на този обществено значим проблем и донякъде несериозно отношение към него.

ж) От общо 96 (деветдесет и шест) броя служители на МИЕТ попълнили въпросниците, на въпроса, формулиран под № 45 (касаещ избора на действие от съответните служители при съмнения за наличие на конфликт на интереси при изпълнение на служебните задължения) само 42 (четиридесет и двама) от тях или **43.75%** са дали верния отговор, т.е. следват процедурата за отвод с подаване на декларация по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. Останалите 54 (петдесет и четири) лица или **56.25%** са отразили разнообразни отговори – отнасяне на въпроса към прекия ръководител или консултиране с по-опитни колеги. Налице са и случаи на посочени повече от един отговор, като всичките съдържат и верния. Въпреки това, с оглед възприетата методика за оценяване, тези случаи са оценени с най-високата предвидена за дадения въпрос оценка.

Смустващ за проверяващият екип е факта, че при наличие на въведени процедури в администрацията на МИЕТ, касаещи подаването на декларациите, предвидени в Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, както и нееднократното изпращане на съобщения/указания до всички служители от Инспектората на министерството, все още във ведомството има служители непознаващи процедурите по закона.

Извод: Констатираното по-горе налага извода за спешната необходимост от провеждане на обучения на целия персонал на МИЕТ, относно основните задължения по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

з) В настоящата точка, особено внимание трябва да бъде обърнато и относно отговорите, дадени на въпрос № 48 („Има ли във Вашата администрация Етичен кодекс?”). Въпреки големия процент (**81.25%**) служители, отговорили положително на този въпрос, не без значение е факта, че има и такива (11 единадесет или **11.46%**), които не знаят за наличието на утвърден и действащ от 2006г. Етичен кодекс в МИЕТ. Нещо повече, допълнително 7 (седем) служители или **7.29%** категорично отричат неговото съществуване.

От друга страна, фрапиращи са и следните обстоятелства: от 4-та (четиримата) служители на дирекция „Природни ресурси и концесии” нито един от тях, включително и ръководителя на звеното не знаят за наличието на Етичен кодекс в министерството; 3-ма (трима) от анкетираните 4-ма (четирима) служители от Звеното по сигурността на информацията, включително и неговия началник са категорични, че такъв Етичен кодекс няма в министерството. Абсолютно идентична е ситуацията, по отношение предоставените отговори от дирекция „Техническа хармонизация и политика за потребителите”.

По повод на горното, основателно възниква въпроса, как от страна на служителите в тези звена се реализират задълженията, регламентирани в действащия в МИЕТ Етичен кодекс, след като същите дори не знаят за неговото съществуване? Още повече, се налага и въпроса, как би могъл да се осъществява ефективен контрол, относно спазването на Етичния кодекс, от страна на техните ръководители, предвид обстоятелството, че те също не познават разпоредбите му?

Извод: По мнение на проверяващият екип описаната фактическа обстановка е абсолютно недопустима за всяка една добре действаща администрация, целяща в максимална степен прилагане на мерките и механизмите, насочени към превенция на корупционни модели на поведение.

и) Подобна е и ситуацията, във връзка с представената информация, относно въпрос № 51 (изискващ изброяване на дейностите, респ. звената в министерството, които според попълващите са най-уязвими към корупция и корупционния риск при тях е по-висок). Действително, преобладаващ е броя на служителите – 59 (петдесет и девет) или **61.46%**, които са очертали своите виждания, по отношение дейностите и звената в министерството, уязвими към корупционен риск. Изброените от тях дейности/звена са в повечето случаи тези, за които практиката сочи, че действително са податливи на корупционни прояви, с оглед спецификата на осъществяваните процеси. Същевременно обаче, според Комисията е голям броя и на служителите, които най-общо казано нямат мнение по зададеният им въпрос. Така напр. 8 (осем) човека или **8.33%** не са посочили изобщо отговор, 22 (двадесет и двама) или **22.92%** са отговорили, че не могат да преценят или не знаят, а 7 (седем) или **7.29%** са предоставили грешен отговор.

Извод: Обобщавайки резултатите, проверяващият екип е на мнение, че същите са показател за наличието на служители в администрацията на МИЕТ, чиито познания са значително ограничени, относно дейността осъществявана от другите звена във ведомството. Този факт, според Комисията е предпоставка за допускане на грешки и неточности при формиране на становища, мнения и др.

й) Поредните отрицателни констатации, по мнение на Комисията са тези, относими към предоставените отговори на въпрос № 55 (подобно на въпрос № 51, въпроса е отворен и изисква от лицата, попълващи въпросника да посочат наименованията на три броя Вътрешни правила/процедури/инструкции, регламентиращи задължения за тях, с оглед превенция и противодействие на корупцията).

Тук, на първо място, трябва да се акцентира на факта, че едно от тези Вътрешни правила е цитирано в резюмето на всеки един от въпросниците - Методиката за оценка на корупционния риск в МИЕТ. Причина за това е обстоятелството, че проверката се извършва именно във връзка с Методиката за оценка на корупционния риск и при спазване на предвидените в нея правила, както и че въпросниците са разработени въз основа на чл.4, ал.1 от нея. Въпреки това, само 10 (десет) броя служители или **10.42%** от попълните въпросниците, са отбелязали Методиката за оценка на корупционния риск, като едно от Вътрешните правила, регламентиращи задължения за тях, с оглед превенция и противодействие на корупцията.

От друга страна, с оглед разпоредбата на чл.26 от Вътрешните правила за прилагане на антикорупционни процедури, в това число и за докладване при откриване/установяване и/или наличие на информация за допуснати грешки, нередности, измами, злоупотреби и др. в МИЕТ, всички служители и ръководни длъжностни лица в министерството, следва да са запознати (срещу подпис, в нарочно създаден за целта списък, който впоследствие се изпраща в Инспектората) с правилата и да ги спазват. В тази връзка, трябва да се посочи, че само 38 (тридесет и осем) служители или **39.58%** са включили тези правила в отговора си, като нито един от тях не е изписал точното им наименование.

Не на последно място, от значение е и обстоятелството, че 41 (четиридесет и един) служители или **42.71%** от попълните въпросника не са дали никакъв отговор или изписаните от тях правила, не кореспондират с поставения въпрос.

От всичките 96 (деветдесет и шест) служители, попълнили въпросниците, само 10 (десет) или **10.42%** са изброили три Вътрешни правила, действащи в МИЕТ и установяващи за тях определени задължения, с оглед превенция и противодействие на корупцията.

Извод: Констатираното непознаване на действащите Вътрешни правила в МИЕТ, установяващи механизми и процедури, насочени към противодействие и превенция на корупцията и корупционните прояви, обезсмисля тяхното разписване и крие риск от допускане на ситуации, чиято превенция целят.

к) На последно място, към настоящата точка са коментирани и резултатите от отговорите, предоставени на въпрос № 60 („Има ли изградена система за публичност и достъпност, относно постъпилите в администрацията на МИЕТ сигнали за корупция и жалби, срещу служители на ведомството/звеното, респ. резултатите и евентуалните последващи действия?“). От обобщаването им е видно, че ситуацията, относно попълването на този въпрос е аналогична, с тази изложена по-горе в буква „з“. Налице е висок процент (**62.50%**) служители, които са запознати с наличието на съществуващата в МИЕТ система за публичност и достъпност на информацията, касаеща постъпилите във ведомството сигнали/жалби за корупция, в това число и срещу служители на министерството, както и за резултатите и предприетите действия по тях. Тук е редно да се отбележи, че такава система е изградена доста назад във времето, като периодично се предприемат действия за нейното обновяване и модернизирание. Към момента информацията се публикува от Инспектората на министерството на официалната Интернет страница на МИЕТ в рубриката „Антикорупция и сигнали“, раздел „Връзка с Инспектората“.

От друга страна, в утвърдените и действащи Вътрешни правила за прилагане на антикорупционни процедури, в това число и за докладване при откриване/установяване и/или наличие на информация за допуснати грешки, нередности, измами, злоупотреби и др. в МИЕТ (с които според чл.26 от тях, следва да са запознати всички служители и длъжностни лица в министерството) е разписан цял раздел „Процедури по огласяване и публичност“, установяващ определени задължения на Инспектората в тази посока.

Въпреки горното, от общо 96 (деветдесет и шест) броя служители попълнили въпросника: 23 (двадесет и трима) или **23.96%** са посочили, че не им е известно наличието на такава система; 4-ма (четирима) или **4.17%** са отбелязали, че такава система не е изградена; според 6-ма (шестима) служители или **6.25%** има частично изградена система, а 3-ма (трима) служители или **3.13%** не са предоставили никакъв отговор.

Извод: Изложеното по мнение на Комисията изцяло потвърждава направения в предходната буква извод.

3.1.2. Въпреки отрицателните характеристики на изброените в предходната точка констатации, Комисията е на мнение, че част от информацията, съдържаща се във въпросниците показва и наличието на някои положителни моменти:

а) От анкетираните 96 (деветдесет и шест) броя служители на МИЕТ на въпроса, формулиран под № 14 („Оказвано ли Ви е нерегламентирано въздействие и/или натиск при изпълнение на задачите?“) 89 (осемдесет и девет) от тях или **92.71%** са отговорили, че въздействие или натиск при изпълнение на служебните задачи не им е оказван. От останалите 7 (седем) служители или **7.29%**, 1 (един) не е предоставил отговор на този въпрос, а 6 (шестима) са отбелязали, че само в отделни случаи им е оказван такъв. Не без значение в конкретния случай е обстоятелството, че от тези 6 (шестима) служители, 4-ма (четирима) са директори на дирекции, което предполага съответните действия да са оказани или от лица, заемащи висши държавни длъжности и/или от членове на политическия кабинет.

Извод: С оглед изложеното, Комисията е на мнение, че високия процент отрицателни отговори на този въпрос е индикатор, че установеният стил на работа в администрацията на МИЕТ, създава възможности за:

- **самостоятелност и обективност при вземането на решения и изграждането на визия, относно начина на изпълнение на задълженията/отговорностите от служителите в министерството, в рамките на тяхната компетентност;**
- **изява и инициативност от страна на служителите в министерството;**
- **откритост и комуникативност при възникването на текущи проблеми за разрешаване.**

б) Друг положителен момент в хода на направения анализ са предоставените отговори, относно въпрос № 19, касаещ оценката на всеки един от служителите, попълнили въпросника по отношение на изградения в дирекциите им вътрешен контрол за изпълнение на задачите. Обобщаването на представената информация показва, че 88 (осемдесет и осем)

*Планова проверка за оценка
на корупционния риск в МИЕТ*

броя служители или **91.67%** оценяват осъществявания в звената им вътрешен контрол, като ефективен. Останалите 8 (осем) лица са на мнение, че изградения контрол е недостатъчно ефективен (което е различно от неефективен), като 2-ма (двама) от тях не са посочили отговор.

Извод: *Горните резултати показват, че в административните звена на министерството е налице разбиране, относно необходимостта от изграждането и функционирането на системи за вътрешен контрол, като безспорно условие за добрата организация на работата, адекватно и своевременно изпълнение на служебните ангажименти и превенция, относно допускането на грешки, злоупотреби, корупционни прояви и др.*

в) От съществено значение за настоящата проверка е информацията, предоставена от анкетираните служители по отношение на въпросите, формулирани под № 36, № 38, № 39, № 40 и № 43 във въпросника. Най-общо казано, това са въпросите насочени към получаване на представа и изграждане на визия у проверяващият екип, относно наличието, респ. липсата на корупционни прояви и корупционни модели на поведение сред служителите на МИЕТ, както и за наличието на ситуации на конфликт на интереси, като една от предпоставките за възникването на такова поведение.

Извършеният анализ показва, че от всичките 96 (деветдесет и шест) служители, попълнили въпросника - нито един от тях не е бил в ситуация на конфликт на интереси; нито един не е бил обект на корупция от страна на фирми и физически лица; по отношение на нито един от тях не е оказван натиск или предлаган подкуп, с оглед служебните му задължения; на нито един не е известен случай за наличието на корупционен натиск при изготвяне на предложения за назначаване на служители. Допълнително от отговорите е видно, че в нито едно от звената на МИЕТ не са установявани през последните 12 месеца корупционни практики и корупционни модели на поведение при изпълнение на служебните задължения от страна на служителите.

От друга страна обаче, значителна част от отговорите, по отношение на 5-те въпроса не са категорични т.е. лицата са посочили, че не разполагат с информация. Това обстоятелство според проверяващия екип е от съществено значение и трябва да му бъде обърнато особено внимание. Нещо повече, наличието му служи за индикатор на Инспектората, като звено за вътрешен контрол, че въпреки установеното по-горе е налице и реална възможност за съществуването на корупционни прояви, които остават скрити към настоящия момент. Тук е мястото да се отчете и в най-висока степен наличието на човешкия фактор при предоставянето на отговорите, с оглед на факта, че попълването на въпросниците и анкетата не е анонимно.

Извод: *Съпоставяйки броя на отрицателните отговори по разгледаните по-горе въпроси (като напр. за липсата на корупционни прояви и корупционни модели за поведение) с тези, които Комисията счита за „уклончиви” (т.е. служителите не разполагат с информация) може да се каже, че е налице реален риск в администрацията на МИЕТ за съществуването вече и/или последващо възникване на корупционни прояви и злоупотреби.*

з) По повод на въпрос № 37 от въпросника („Изпращани ли са през предходната година предложения от граждани, служители, фирми и други до ръководството за подобряване на дейността на дирекцията/звеното Ви, с оглед корупционни прояви?”) при извършения преглед се установи, че от всичките 96 (деветдесет и шест) броя анкетираните служители на МИЕТ, 53 (петдесет и три) броя или **55.21%** са дали отрицателен отговор на въпроса. От останалите 43 (четиридесет и три) броя служители, 39 (тридесет и девет) или **40.63%** са отразили, че не разполагат с информация; 2-ма (двама) или **2.08%** са посочили повече от един отговор; 1 (един) служител или **1.04%** не е дал никакъв отговор и само 1 (едно) лице е декларирало, че в звеното, чийто служител е през предходната година са постъпили няколкократно предложения от граждани, фирми и др., с оглед подобряване дейността на дирекцията.

Изложената ситуация, по отношение съотношението на отговорите по разгледания въпрос според Комисията е изцяло идентична с тази коментирана вече в буква „в” от настоящата точка. С оглед на това, направеният в тази връзка извод, изцяло важи и тук.

д) Въпреки, че не попада в обхвата на оценката за корупционния риск, Комисията счита, че разглеждането на отговорите на въпрос № 56 не следва да бъде подминато. Въпросът е информативен и изисква от лицата, попълващи въпросника посочването на основните фактори и предпоставки, които според тях биха провокирали и повишили нивото на корупционния риск в звената, чиито служители са. Въпросът цели изграждането на представа в проверяващия екип, относно вижданията/мненията на служителите на министерството, по отношение съществуващите възможности в дирекциите им за възникването на ситуации пораждащи фактори, повишаващи корупционния риск.

От прегледа на представената информация е видно, че 70 (седемдесет) служители или **72.92%** от всички попълнили въпросника, са отбелязали своите становища/мнения по зададения им въпрос, което означава, че значителна част от лицата все пак имат определена позиция в тази насока. Отговорите са разнообразни, като най-голям е броя на тези, които свързват повишаване нивото на корупционния риск с ниското заплащане и/или липсата на допълнителни материални стимули. Добавено е, че такива фактори могат да бъдат и слабия вътрешен контрол; лошата организация на работата; оказването на натиск/външно влияние; натовареността на звеното и др. Същевременно, 13 (тринадесет) служители от тези 70 (седемдесет) са посочили, че по отношение на тяхното звено/дирекция, не съществуват такива предпоставки или фактори. Проверяващият екип подхожда със съмнение към това твърдение, с оглед на това, че някои от факторите и предпоставките, които биха могли да повишат нивото на корупционния риск в една административна структура са външни (т.е. независещи от служителите и ръководството на дирекцията), а предвид това и трудно контролируеми. Допълнително, винаги при даването на становища в тази насока, следва да се отчита и човешкия (субективния) елемент.

Останалите 26 (двадесет и шест) служители или **27.08%** не са изложили никакви виждания по въпроса или са отбелязали, че не могат да преценят. Въпреки ниският им процент, според Комисията, наличието на такива отговори не е добър индикатор, най-малкото поради обстоятелството, че в конкретния случай се касае за липсата на позиция и/или визия, относно съществен за дейността на съответното звено въпрос.

3.2. Анализ на предоставената информация от служителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма – основни акценти

3.2.1. Аналогично на изложеното в предходната точка, информацията предоставена с попълване на въпросниците от служителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма разкрива, както положителни, така и отрицателни моменти. По-надолу са разгледани, както едните, така и другите, като на първо място е акцентирано на тези, които по мнение на Комисията могат в известна степен да са предпоставка за евентуалното наличие на ситуации, водещи до възникването на корупционни прояви, измами, злоупотреби и др.

а) Направен е преглед на предоставените отговори на въпрос № 19, изискващ всеки един от анкетираните служители на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити (ВРБК) към министъра да даде своята оценка, относно изградените в администрациите им вътрешен контрол за изпълнение на задачите. След обобщаването на представената в попълнените въпросници информация се установи, че 39 (тридесет и девет) броя служители или **81.25%** оценяват осъществявания вътрешен контрол, като ефективен. Същевременно, според останалите 9 (девет) лица или **18.75%**, организираните в администрациите им контрол е недостатъчно ефективен. Впечатление прави факта, че 4-ма (четирима) от тях са ръководители на съответното ведомство. Нещо повече, в два от тези случаи представената информация от ръководителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити се разминава с тази дадена от подчинените им служители, според които осъществявания контрол е ефективен.

От горното следва, че единствено за пет ведомства от общо 12 (дванадесет) второстепенни разпоредители е налице единодушно мнение между анкетираните служители за изградения в техните администрации вътрешен контрол.

Извод: Обстоятелството, че 1/3 от ръководителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра считат, че изграденият в ръководените от тях администрации контрол е недостатъчно ефективен, показва от една страна, неудовлетвореност от работата на действащите към момента системи за вътрешен контрол, респ. евентуално желание за предприемане на действия за промяна в тази посока, а от друга, за наличието на предпоставки за възникването на ситуации водещи понякога до корупционни прояви, грешки, злоупотреби и др.

б) При обобщаване на отговорите, предоставени по формулирания под № 27 въпрос във въпросника („Кое според Вас от изброените обстоятелства е ключов фактор за демотивация за работа при служителите?“) се установи, че според 33-ма (тридесет и трима) служители или **68.75%** от общо 48 (четиридесет и осемте) лица попълнили въпросниците, неадекватното възнаграждение е основният фактор за демотивация за работа. От останалите 15 (петнадесет) броя служители, 2-ма (двама) или **4.17%** са очертали като ключов фактор за демотивация наличието на ограничени възможности за кариерно развитие; други 3-ма (трима) или **6.25%** са на мнение, че такъв фактор е лошата организация на работа в звеното и/или голямата натовареност; 4 (четири) лица или **8.33%** са посочили повече от един отговор; 4-ма (четирима) служители или **8.33%** са отговорили, че не могат да преценят; а 2 (двама) или **4.17%** не са предоставили никакъв отговор.

в) Проверката на отговорите, предоставени по въпроси с №№ 36, 38, 39, 40 и 43 от въпросника или най-общо казано, касаещи наличието, респ. липсата на корупционни прояви и корупционни модели на поведение сред служителите на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра, както и за наличието/липсата на ситуации на конфликт на интереси показва, че всичките 48 (четиридесет и осем) служители са посочили, че нито един от тях не е бил в ситуация на конфликт на интереси. По отношение на това дали на служителите е оказван натиск или предлаган подкуп, с оглед служебните им задължения и дали им е известен случай за наличието на корупционен натиск при изготвяне на предложения за назначаване на служители в дадената администрация, 48-те (четиридесет и осемте) лица са дали отрицателен отговор или са отбелязали, че не разполагат с информация по тези въпроси.

От прегледа на отговорите, дадени на въпроса, формулиран под № 40 и изискващ информация дали служител/и на съответното ведомство са били обект на корупция от страна на фирми и физически лица се установи, че от всички 48 (четиридесет и осем) лица, само 2-ма (двама) или **4.17%** дават положителен отговор. Това са председателят на Комисията за защита на потребителите и директора на Главна дирекция „Контрол на пазара“ в същото ведомство, които посочват, че се касае за случай на получаване на непарична материална облага при извършване на инспекция. Останалите 46 (четиридесет и шест) служители или **95.83%** отричат да са били обект на корупция от страна на фирми и физически лица или разясняват, че не разполагат с информация.

Допълнително от отговорите на въпрос № 36 е видно, че 5 (пет) броя служители или **10.42%** са представили информация, че в администрациите, в които работят през последните 12 месеца са установявани случаи на корупционни практики и корупционни модели на поведение при изпълнение на служебните задължения от страна на служителите. Тук е мястото да отбележим, че 3-ма (трима) от тях са служители на Комисията за защита на потребителите, които представят информация, припокриваща се с тази описана по-горе по отношение двата положителни отговора на въпрос № 40. Другите две лица са служители на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, които посочват един случай.

Трябва да се акцентира, че в значителен брой случаи, отговорите на въпроси №№ 36, 38, 39 и 40 не са категорични, а служителите са посочили, че не разполагат с информация.

г) Обобщаването на отговорите на въпрос № 37 от въпросника („Изпращани ли са през предходната година предложения от граждани, служители, фирми и други до
Планова проверка за оценка
на корупционния риск в МИЕТ

ръководството за подобряване на дейността на администрацията Ви, с оглед корупционни прояви?") показва, че: от всичките 48 (четиридесет и осем) броя анкетираните служители на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра, 26 (двадесет и шест) броя или **54.17%** са дали отрицателен отговор на въпроса; 12 (дванадесет) или **25%** са отразили, че не разполагат с информация; 1 (един) служител или **2.08%** не е дал никакъв отговор. От останалите 9 (девет) лица или **18.75%**, 3-ма (трима) или **6.25%** са посочили, че такива са постъпвали веднъж, а другите 6 (шест) или **12.50%** са декларирали, че предходната година в техните администрации са постъпили няколкократно предложения от граждани, фирми и др., за подобряване дейността на ведомството, с оглед корупционни прояви. Тук е мястото да отбележим, че от тези 9 (девет) служители, 4-ма (четирима) са ръководителите на съответните ведомства.

Извод: Независимо от факта, че общия броя на отрицателните отговори и тези, непредоставящи конкретна информация преобладава, проверяващият екип счита, че само по себе си, наличието на постъпили предложения за подобряване дейността на съответното ведомство, с оглед корупционни прояви е индикатор, че в дадената структура вече съществува и/или има предпоставки за последващо възникване на ситуация/и на злоупотреби, измами, корупционни прояви и др.

д) Друг отрицателен момент според Комисията, са резултатите от обобщаването на предоставената информация по въпрос № 41 („Провеждани ли са през предходната година в съответните администрации обученията на служителите за повишаване на квалификацията, във връзка с превенцията и противодействие на корупцията?"). От всички служители на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити попълнили въпросника, 8 (осем) лица или **16.67%** отговарят, че не знаят за наличието на подобни обученията, а 23 (двадесет и три) или **47.92%** посочват, че в администрациите, чиито служители са не са провеждани такива обученията. Това показва, че от анкетираните общо 48 (четиридесет и осем) броя служители само 17 (седемнадесет) от тях или **35.42%** потвърждават провеждането на подобни обученията.

е) На въпроса, формулиран под № 45 и изискващ от служителите да посочат какво биха предприели при съмнения за наличие на конфликт на интереси при изпълнение на служебните им задължения, само 24 (двадесет и четири) или **50%** от анкетираните лица са дали верния отговор, т.е. отбелязали са, че следват процедурата за отвод с подаване на декларация по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. От останалите 24 (двадесет и четири) или **50%**, 17 (седемнадесет) лица или **35.42%** са посочили, че отнасят въпроса към прекия си ръководител; 2-ма (двама) или **4.17%**, че се консултират с по-опитни колеги; 4-ма (четирима) или **8.33%**, са дали повече от един отговор, като всички съдържат и верния такъв (с оглед възприетата методика за оценяване, тези случаи са оценени с най-високата предвидена за дадения въпрос оценка). Само 1 (един) служител не е отразил никакъв отговор в попълнения от него въпросник.

ж) Комисията счете, че към въпросите, чиито отговори са с отрицателен акцент, следва да се отнесе и въпрос № 51 (изискващ изброяване на дейностите, респ. звената в съответната администрация, които според попълващите въпросника са най-уязвими към корупция и корупционния риск при тях е по-висок). Обобщаването на информацията показва, че 40 (четиридесет) броя служители или **83.33%** са отразили своето виждане/мнение, по отношение дейностите във ведомството, уязвими към корупционен риск. Изброените дейности на практика са такива, за които е общоизвестно, че действително са податливи на корупционни прояви, както и най-общо казано са свързани с монополното положение на съответната администрация, с оглед спецификата на осъществяваните процеси. Така напр. посочени са дейности свързани с: осъществяване на контрол; акредитация/преакредитация/надзор; провеждане на процедури по възлагане на обществени поръчки; проекти по оперативни програми; провеждане на експертизи и др. От останалите 8 (осем) лица или **16.67%**, 1 (един) не дава никакъв отговор, 1 (един) посочва, че не може да прецени, а 6 (шест) лица или **12.50%** отбелязват, че дейността на тяхната администрация не предполага развитие на корупционни практики/прояви. Комисията, не приема и не поддържа

Планова проверка за оценка

на корупционния риск в МИЕТ

такова мнение/становище, предвид обстоятелството, че всяка една администрация, принципно е податлива на корупционни прояви, с оглед спецификата на дейността ѝ. Това твърдение още повече се потвърждава от разгледаните по-горе отговори на въпроса, касаещ ефективността на вътрешния контрол, съобразно които част от служителите посочват, че същият се нуждае от подобряване.

з) Информацията дадена по въпрос № 60 („Има ли изградена система за публичност и достъпност, относно постъпилите в администрацията сигнали за корупция и жалби, срещу служители на ведомството, респ. резултатите и евентуалните последващи действия?“) показва, че: 39 (тридесет и девет) броя служители или **81.25%** са отговорили утвърдително, като 15 (петнадесет) от тях или **31.25%** са отбелязали, че такава система е изградена частично в структурата, в която работят; 5 (пет) лица или **10.42%** са дали отрицателен отговор, а на 4-ма (четирима) служители или **8.33%** не е известно наличието на такава система.

Фрапиращ е факта, че всички анкетирани служители на Българската агенция за инвестиции и Държавната комисия по стоковите борси и тържищата дават коренно различни отговори на него. Подобна е ситуацията и в Патентното ведомство и в Центъра на промишлеността на Република България в Москва, където двама от служителите отговарят утвърдително на въпроса, а според другите двама попълнили въпросника, такава система в тяхното ведомство не е изградена.

Предвид горното, Комисията извърши справка на интернет страниците на цитираните ведомства, при която се констатира, че: от раздел „Антикорупция“ на страницата на Българската агенция за инвестиции и Патентното ведомство се препраща към Вътрешната система за подаване на сигнали и предложения към Комисията по превенция и противодействие на корупцията в Министерския съвет; на интернет страницата на Държавната комисия по стоковите борси и тържищата е публикувана информация, указваща реда за подаване на сигнали за извършени нарушения от служителите на ведомството, а на интернет страницата на Центъра на промишлеността на Република България в Москва, липсва каквато и да било информация, относно подаването на сигнали, респ. резултатите от разглеждането и евентуалните последващи действия по постъпили такива.

Изложените констатации показват, че в посочените ведомства липсва изградена система за публичност и достъпност, относно постъпилите в администрацията сигнали за корупция и жалби, срещу служители на ведомството, респ. за резултатите и евентуалните последващи действия, въпреки че от някои от дадените отговори може да се стигне до извода за наличието на такава.

Извод: Констатираното налага извода, че в своята цялост част от предоставените отговори са некоректни, което е предпоставка за възникване на съмнения у Комисията, относно достоверността и на онези от отговорите, които биха могли да бъдат проверени едва при реализирането на последващи по-мощни проверки.

3.2.2. Проверката на предоставената информация, относно второстепенните разпоредители с бюджетни кредити показва, че като положителни могат да бъдат разгледани следните моменти:

а) Целта на въпросите, формуирани под № 9 и № 14 е получаване на представа у проверяващия екип, както за виждането на анкетираните лица, относно стила на управление в съответната администрация и доколко той допринася за повишаване на качеството на работата, така и за наличието, респ. липсата на нерегламентирано въздействие и/или натиск при изпълнение на задачите.

От анкетираните общо 48 (четиридесет и осем) служители на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на въпрос № 9 („Считате ли, че стилът на управление във Вашето ведомство допринася за повишаване качеството на работата?“) 43 (четиридесет и три) от тях или **89.58%** са отговорили утвърдително. От останалите 5-ма (петима) служители или **10.42%**, 4-ма (четирима) или **8.33%** са посочили, че в повечето

случаи стилът на управление във ведомство не допринася за повишаване качеството на работата, а 1 (един) служител е отбелязал, че не знае.

Странно е обстоятелството, че един от служителите посочил, че стилът на управление в съответната администрация, в повечето случаи не допринася за повишаване качеството на работата е самият ръководител на ведомството, а именно председателя на Патентното ведомство. Същевременно, неговият отговор изцяло противоречи на отговорите от подчинените му служители по този въпрос. Така описаната фактическа обстановка, налага въпроса, относно причината породила дадената ниска оценка от страна на председателя на Патентното ведомство по повод собственият му стил на управление. От друга страна, неминуемо възникват и съмнения за достоверността на дадените отговори, както от него, така и от подчинените му служители.

Що се отнася до отговорите на въпрос № 14 („Оказвано ли Ви е нерегламентирано въздействие и/или натиск при изпълнение на задачите?“) 45 (четиридесет и пет) броя служители или **93.75%** са отговорили отрицателно. Единствено 3-ма (трима) служители или **6.25%** са отбелязали, че такова въздействие/натиск им е оказвано само в отделни случаи.

От съществено значение е обстоятелството, че посочените по-горе трима служители, заемат ръководни длъжности – двама са ръководители на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра и един е главен секретар. Това навежда проверяващият екип на извода, че такива действия са евентуално оказани от лица извън рамките на самата администрация, с високи позиции в държавната и/или политическата власт. Въпреки направения извод, обобщаването на резултатите показва, че администрациите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра функционират и осъществяват дейността си в рамките на своята оперативна самостоятелност.

Извод: Установеното показва, че стилът на управление в по-голямата част от второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма е на ниво, позволяващо подобряване организацията на работата, както и самостоятелно вземане на решения от служителите в рамките на тяхната компетентност.

б) Друг положителен момент, може да бъде отчетен и по отношение на отговорите на въпрос № 13 „Определените задачи имат ли посочени отговорници, срок за изпълнение, критерии за измерване на изпълнението, очаквани резултати?“. От прегледа на представената информация е видно, че 45 (четиридесет и пет) броя служители или **93.75%** отбелязват, че в администрациите, в които работят е изградена система, относно възлагането и изпълнението на поставените задачи. Едва 3-ма (трима) от анкетираните служители са посочили, че не винаги тези фактори са налице. Показателно е, че нито едно от анкетираните лица не е дало категоричен отрицателен отговор.

Наличието на функционираща система за разпределяне/изпълнение на поставените задачи в съответните ведомства се потвърждава и от информацията предоставена от страна на преобладаващата част от анкетираните лица по въпрос № 7, изискващ изброяване на именованията на 10 (десет) броя Вътрешни правила, действащи към момента в дадената администрация. От всичките 48 (четиридесет и осем) служители, 42-ма (четиридесет и двама) или **87.50%** посочват, че в администрациите, в които работят, действат правила за документооборота, деловодната система, организацията на работата и др.

Извод: Горното води до извода, за наличието на разбиране у служителите и ръководството на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, относно необходимостта от добре организирани и действащи системи, позволяващи регламентиране и проследяване на отговорниците, сроковете за изпълнение, критериите за измерване на изпълнението, включително и очакваните резултати.

в) Въпрос № 56 във въпросника е информативен и изисква от лицата, посочване на основните фактори и предпоставки, които според тях биха провокирали и повишили нивото на корупционния риск във ведомствата, чиито служители са. Въпросът цели изграждането на представа в проверяващия екип, относно техните виждания/мнения в тази посока.

Обобщаването на предоставената информация показва, че 41 (четиридесет и един) служители или **85.42%**, са отразили своята позиция по зададения въпрос, като са посочили конкретни причини/фактори, които според тях биха провокирали и повишили нивото на корупционния риск в администрацията им. От останалите 7 (седем) лица, 4-ма (четирима) или **8.33%** не са дали никакъв отговор, а 3-ма (трима) служители или **6.25%** са посочили, че по отношение на тяхното ведомство, не съществуват такива предпоставки или фактори.

Фактът, че някои от служителите не са дали отговор или са посочили, че такива фактори няма, навежда Комисията за наличието на формално/несериозно отношение към зададения въпрос.

Следва да се отбележи и обстоятелството, че подобно на мнението на служителите от МИЕТ, преобладаващото виждане на служителите от второстепенните разпоредители с бюджетни кредити е, че основният фактор/предпоставка за повишаване нивото на корупционния риск е ниското заплащане.

Въпреки изложеното, значителният процент (**85.42%**) адекватни отговори от служителите на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити създава у Комисията впечатление за наличието на ясни визии и позиции, относно евентуалното проявление на факторите, които биха оказали отрицателно въздействие върху ефективността на организацията на работата и осъществяването на дейността.

Преди да набележи някои общи за всички попълнени въпросници (в т.ч. и за анкетата) отрицателни моменти, проверяващият екип счита, че тук е мястото да акцентира на обстоятелството, че значителна част от горните констатации са идентични с тези, очертани за отделните звена/дирекции в МИЕТ. В тази връзка, изведените на съответните места изводи/становища/мнения на Комисията важат и по отношение на изложеното в настоящата точка 3.2.

От друга страна, общия характер на анкетата, както и нейната структура и заложените възможности за отговори, не налагат по-подробното разглеждане на предоставената информация с попълването ѝ. Нещо повече, някои от вижданията на Комисията, относно попълването на въпросниците, изцяло важат/се потвърждават и по отношение дадените отговори в анкетата.

3.3. Акценти при обобщаване на информацията, съдържаща се в попълните въпросници

Извършеният цялостен анализ на предоставената информация, разкри някои фрапиращи моменти характерни, както за въпросниците и анкетата, попълнени от отделните служители на дирекциите в МИЕТ, така и за тези на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра. Същите са набелязани по-долу, като дадените примери потвърждават отново направеният вече от проверяващият екип извод, за голямото влияние на субективния (човешкия) елемент при попълването на въпросниците, като очертават и факторите, които впоследствие пряко или косвено са дали своето отражение върху направената оценка на корупционния риск. Това са следните моменти:

а) наличие на случаи, при които на един и същи въпрос, касаещ съществуването или не на точно определен факт и/или обстоятелство, дадения отговор от ръководителя на съответната структура е противоположен на тези, предоставени от подчинените му служители или изобщо не е посочен отговор - например:

- на формулирания под № 9 въпрос в Анкетата за самооценка на корупционния риск („Има ли изградена система за вътрешен контрол за изпълнението - сроков и по същество?“), тримата служители на Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол потвърждават, че такава система съществува в Агенцията, докато изпълнителният директор отговаря отрицателно на този въпрос;

- на въпрос № 60 от въпросника („Има ли изградена система за публичност и достъпност, относно постъпилите в администрацията на МИЕТ сигнали за корупция и жалби, срещу служители на ведомството/звеното, респ. резултатите и евентуалните последващи действия?“) директорът на дирекция „Финанси и управление на собствеността“

не дава никакъв отговор, докато тримата анкетирани служители от поверената му дирекция отговарят утвърдително.

б) констатирани са случаи, при които на един и същи въпрос, изискващ очертаване на собствено мнение/становище, относно определени факти и обстоятелства, визията на ръководителя на съответната структура е коренно различна от тази на подчинените му служители - например:

- на въпрос № 2 от въпросника „Считате ли, че функциите на Вашето административно звено/дирекция следва да се променят”, директорът на дирекция „Туристическа политика” отговаря утвърдително, докато тримата служители са на противоположно мнение;

- на въпрос № 22 от въпросника, касаещ необходимостта от увеличаване, респ. намаляване броя на служителите в съответната структура, председателят на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор посочва, че броя на служителите е достатъчен, но останалите трима служители в поверената му структура не считат, че това е така.

в) установени са случаи на предоставени отговори, некореспондиращи с действителната фактическа обстановка, които са потвърдени от няколко служители на една и съща административна структура - например:

- на въпрос № 48 от въпросника „Има ли Вашата администрация Етичен кодекс?” трима анкетирани служители от Звеното по сигурността на информацията отбелязват, че такъв не съществува в МИЕТ, въпреки наличието му;

- на въпрос № 1 „Каква е числеността на Вашата дирекция/звено?” всички анкетирани служители на дирекция „Финанси и управление на собствеността” са посочили, че дирекцията се състои от 48 щ.бр., а не определената численост на персонала, с оглед Устройствения правилник на МИЕТ (към датата на попълване на въпросника) – 47 щ.бр. Аналогична е и ситуацията при попълването на този въпрос от страна на служителите на дирекция „Регистриране, лицензиране и контрол”;

- на въпрос № 17 от анкетата „Има ли образувани дисциплинарни производства за нарушение на служебните задължения, в т.ч. и за корупционни прояви срещу служители от Вашата дирекция”, двама от анкетираните служители на дирекция „Сигурност на енергоснабдяването” са отбелязали, че такива производства не са образувани срещу техни колеги, което не отговаря на действителността.

г) наличие на случаи на предоставени отговори, които показват, че у значителен брой служители на едно и също звено/дирекция/администрация липсват знания и/или информация за важни, с оглед на работата им факти и обстоятелства. Например:

- на въпрос № 45 (касаещ предприетите впоследствие действия от съответните служители при съмнение за наличие на конфликт на интереси при изпълнение на служебните задължения) всички служители на Центъра на промишлеността на Република България в Москва са посочили един и същ грешен отговор – „задължително отнасят въпроса към прекия ръководител”, а не следват процедурата, предвидена в Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси. Аналогична е ситуацията в дирекция „Техническа хармонизация и политика за потребителите”, трима служители от която (в т.ч. и директора) са посочили същия грешен отговор;

- на въпрос № 48 от въпросника „Има ли Вашата администрация Етичен кодекс?” всички служители на дирекция „Природни ресурси и концесии” в министерството посочват отговор „не знам”.

д) не на последно място, Комисията счита, че следва да се направи коментар и относно отговорите предоставени от служителите на Центъра на промишлеността на Република България в Москва. В конкретния случай, фрапиращ е факта, че отговорите на четиримата служители на Центъра на промишлеността на Република България в Москва в преобладаващата си част се разминават и/или си противоречат въпреки, че същите касаят администрация, състояща се от 10 (десет) щатни бройки и анкетираните лица, отразяват мнението на 40% от нея. Нещо повече, абсолютно съвпадение на представената информация е налице само в 14 (четирнадесет) от формулираните общо 61 (шестдесет и един) въпроса

във въпросника и по 7 (седем) от формулираните общо 22 (двадесет и два) въпроса в анкетната карта. Изложеното е показател, не само за липсата на единен подход и визия, относно реда и начина за осъществяване на работата и дейността на Центъра, независимо от минималния брой негови служители, но е и индикатор за недобри служебни взаимоотношения въпреки, че въпросниците се попълниха и изпратиха чрез електронна поща (т.е. служителите са имали възможност на направят обсъждане по между си).

Извод: Обобщавайки изложеното в Комисията се пораждаат съмнения, че независимо от похватите, които ще бъдат въведени и възприети при извършването на последващи проверки с предмет оценка на корупционния риск, субективните фактори винаги биха оказали влияние върху резултатите от съответната инспекция.

3.4. Индикатори за корупционен риск

Изготвената на етап първи от проверката таблица (отразяваща отнасянето на всеки един от индикаторите за корупционен риск, разписани в Методиката за оценка на корупционния риск в МИЕТ към съответните въпроси от анкетата и въпросниците), позволи на Комисията да получи ориентир, относно това, кои въпроси и колко от тях, касаят проявлението на съответния индикатор. Обобщавайки впоследствие предоставената информация с попълнените въпросници, проверяващият екип разработи допълнителен инструментариум, с оглед получаване на разбиране за следното: кой индикатор е с най-висока степен на проявление; какви са евентуалните причини за съществуването му; налици ли са индикатори, които не намират проявление сред звената на МИЕТ, респ. във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, както и на какво се дължи това.

Разработените допълнителни таблици (**Приложения Индекси Д4 и Д5**) са две на брой – за звената в министерството и за второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра. Двете таблици отразяват общия брой на предоставените „отрицателни“ отговори по въпросите от въпросниците и анкетата (както и тяхното процентно изражение, спрямо общия брой дадени отговори), относим към конкретния индикатор. Като „отрицателни“ са взети предвид, онези от отговорите, които най-общо казано показват, насочват или будят съмнение за съществуване и/или създаване на възможности и ситуации, позволяващи проявлението на корупционни модели на поведение, в т.ч. и злоупотреби, грешки, измами и др.

Полученото процентно изражение на отговорите се възприе от проверяващия екип за процентно изражение на съответния индикатор, което позволи на Комисията да степенува по низходящ ред всеки един от тях.

След попълването на таблиците по описания по-горе начин, получените резултати показват, че с най-високо проявление сред дирекциите и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити са следните 10 (десет) индикатора:

а) за звената/дирекциите в МИЕТ:

- липса/наличие на мотивация у служителите;
- недостатъчни човешки ресурси - за изпълнителски или контролни функции;
- непознаване на действащите в администрацията вътрешни актове, правила и процедури;
- изпадане в критична ситуация - остър недостиг на средства, наличие на кредити в големи размери, болест, развод, смърт на член от семейството и др.;
- лоши взаимоотношения в административното звено;
- недостатъчна техническа обезпеченост;
- неравномерно разпределяне на задачите между служителите при предоставянето на административни услуги;
- честа и необоснована промяна в управленския персонал и/или реструктуриране на администрацията/звеното;
- липса на механизми за опазване на служебната, търговска и държавна тайна;
- отсъствие или неправилно организирана система за възлагане/отчитане на изпълнението на задачите;

б) за второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра:

- монополно положение в администрацията/звеното - възможност за самостоятелно вземане на решения;
- недостатъчни човешки ресурси - за изпълнителски или контролни функции;
- липса/наличие на мотивация у служителите;
- непълна и неясна правна уредба;
- недостатъчна техническа обезпеченост;
- честа и необоснована промяна в управленския персонал и/или реструктуриране на администрацията/звеното;
- недостатъчна компетентност на служителите;
- недостатъчен административен капацитет за осъществяване на контрол;
- отсъствие или неправилно организирана система за възлагане/отчитане на изпълнението на задачите;
- ограничени възможности или отсъствие на такива за получаване на сигнали от заинтересовани лица.

Обобщавайки резултатите от извършеното степенуване, Комисията установи, че всеки един от индикаторите, разписани в Методиката за оценка на корупционния риск в МИЕТ, намира своето определено изражение в една или друга степен сред звената на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити. Според проверяващият екип това е абсолютно допустимо, с оглед периода от време, който проверката обхваща, както и предвид нейния обем. Допълнително, Комисията е на мнение, че въпреки наличието им, проявлението на индикаторите не е и не би могло да бъде константна величина, с оглед на обстоятелството, че условията/ситуациите създаващи възможност за тяхното възникване и/или съществуване във звената на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити се променят във всеки един момент. В тази връзка, следва да се отчетат и факти, чието влияние върху отговорите на въпросите се отразява и върху направеното степенуване на индикаторите, като: наличието на новосформирани звена/дирекции; наличие на такива от тях, които нямат ръководители, към момента на извършване на проверката или техните ръководители са новоназначени; невъзможност на някои от лицата, да се явят в определените от Комисията ден и час, което предполага, че впоследствие са уведомени за естеството на въпросите; евентуална съвместна работа на служителите, при попълването на въпросниците и анкетата; бързина при попълването на въпросниците и анкетата, поради служебна ангажираност или незаинтересованост и др.

Извод: Направеното обобщаване показва, че процентното изражение на индикаторите за корупционен риск представлява своеобразно моментно отразяване на индивидуалното, субективно виждане на анкетиранияте, което в никакъв случай не може да бъде база за генерирането на основни заключения и изводи.

3.4. Зони с повишен корупционен риск, организационно слаби страни, както и евентуални причини за възникването им

3.4.1. Отчитайки факта, че оценката на корупционния риск е направена от Комисията въз основа на предварително разработена методика, което предполага отсъствието на какъвто и да е анализ на съответните обстоятелства, проверяващият екип счита, че тук е мястото да набележи потенциално уязвимите/критични области и дейности в администрацията на МИЕТ, като цяло, съобразно получената до момента информация. За целта са взети предвид: служебно известни факти и информация, събрани в хода на извършени инспекции, както и при служебна комуникация с отделните звена и администрации; събраната и анализирана в настоящия доклад информация, с оглед дадените отговори по въпросниците и анкетата; факти и обстоятелства, отразени в доклади на дирекция „Вътрешен одит” на МИЕТ и на други външни контролни органи, станали известни на Инспектората, при осъществяване на неговата дейност; изявления, становища и мнения на експерти, работещи в областта на превенцията и противодействието на корупцията, както и съществуващата към момента практика в тази насока. Анализирайки цялата база данни, с която разполага Комисията стигна до извода, че зоните с повишен корупционен риск се свеждат до следните дейности, респ. звена/администрации:

- дейности, свързани с проекти финансирани от Европейските фондове, в това число и тези, с оглед статуса на бенефициент на съответното структурно звено или администрация – Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“; дирекция „Маркетинг, реклама и информация в туризма“; Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия; Български институт по метрология; Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“; Българска агенция за инвестиции и др.;

- дейности, свързани с администриране на лицензионни, регистрационни, разрешителни и удостоверителни режими - дирекция „Регистриране, лицензиране и контрол“; дирекция „Природни ресурси и концесии“; дирекция „Туристическа политика“; дирекция „Сигурност на енергоснабдяването“; Изпълнителна агенция „Българска служба за акредитация“; Държавна агенция за метрологичен и технически надзор; Държавна комисия по стоковите борси и тържищата, Патентно ведомство и др.;

- дейности, свързани с осъществяване на контрол и/или налагане на санкции на фирми и граждани - Инспекторат; дирекция „Вътрешен одит“; дирекция „Регистриране, лицензиране и контрол“; дирекция „Туристическа политика“; дирекция „Сигурност на енергоснабдяването“; Държавна агенция за метрологичен и технически надзор; Държавна комисия по стоковите борси и тържищата и др.;

- дейности, свързани с провеждане на обществени поръчки - всички звена и дирекции в МИЕТ и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, с оглед техните функции;

- дейности по назначаване на служители и работници – дирекция „Човешки ресурси и организационно развитие“, както и всички звена в МИЕТ и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити;

- дейности свързани с управлението на активи и сключването на договори - дирекция „Финанси и управление на собствеността“, както и всички други звена в МИЕТ и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити;

- боравене с чувствителна и/или класифицирана информация - Инспекторат; дирекция „Вътрешен одит“; дирекция „Международно контролирана търговия и сигурност“; дирекция „Управление при кризисни ситуации“; Звено „Сигурност на информацията“ и др., включително и значителна част от второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, с оглед спецификата на тяхната дейност.

Направеното изброяване не претендира с изчерпателност, поради факта, че областите на дейност осъществявани от звената на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра намират своето проявление в различни сфери от обществения живот и се характеризират с изключително разнообразие, специфика и степен на сложност.

3.4.2. **Анализа на отговорите, дадени от служителите на министерството и тези на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити предостави възможност за очертаване и на някои организационно слаби страни на съответните структури. Набелязаните в т.3.1., т.3.2. и т.3.3. отрицателни констатации разкриват, че в някои дирекции и/или второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, са налице отделни пропуски и слабости в създадената организация на работата. Някои от тях са чисто субективни и/или зависят от отношението на ръководството към възникващите ангажименти, дадените указания, препоръки или от неговата визия към организацията на работата, конкретните ситуации и проблеми. Тези пропуски и слабости, могат да бъдат обобщени като:**

- липса на изградени механизми или неефективност на съществуващите такива, относно създаването на условия, гарантиращи задълбоченото познаване на действащите вътрешни правила, процедури, актове и др. от служителите в съответните административни структури;

- липса на концепции и виждания, относно необходимостта и целесъобразността от своевременна организация на обучения с антикорупционна насоченост;

- липса на адекватна комуникация по вертикала и хоризонтала в съответната административна структура;

- формално отношение, незаинтересованост и/или неразбиране на значимостта от съществуването на добре действаща система, осигуряваща в максимална степен достъпност и публичност на постъпилите сигнали за корупция, корупционни прояви, злоупотреби, измами и др. (включително и резултатите от разглеждането им) в съответните административни структури;

- наличие на пропуски в установените системи за вътрешен контрол или неефективност на същите по отношение на някои аспекти, относно реда и начина на осъществяване на процесите в съответните структурни звена/администрации;

- липса на създадени механизми, провокиращи заинтересованост и ангажираност у служителите на съответната дирекция или администрация, относно възникващи в хода на работата задачи, проблеми, дискусии и др.;

- липса на координираност между служителите в една и съща административна структура и/или между различни такива, с цел уеднаквяване на крайните позиции и решения по конкретни въпроси и задачи.

Представената информация показва, че посочените организационно слаби страни, в една или друга степен присъстват при осъществяването на дейността на значителна част от звената на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити. Същите няма да бъдат разгледани по отделно за всяка една административна структура, предвид факта, че целта на настоящата проверка е друга. Що се касае до причините, довели до тяхното проявление, Комисията счита, че всички те могат да бъдат обединени под един общ знаменател, който би могъл да се разгледа като основна причина за възникването им, респ. съществуването им - недостатъчна ефективност на контролите в организацията на работата.

Извод: Воден от горното, проверяващият екип счита, че като всяка една работеща, развиваща се и променяща се във времето структура, отличаваща се със специфичната си дейност, както и с нейния обем, мащабност и обществена значимост, администрацията на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма е съпътствана в дадени моменти от определен процент корупционен риск.

4. Оценка на корупционния риск

След като направи обстоен преглед и анализ на представените данни от анкетираните лица (резултатите, от които са изложени по-горе в настоящия доклад), Комисията премина към основния етап от проверката и съобразно разписаната методология (описана на стр.12) извърши оценка на корупционния риск. Оценката е направена при стриктно спазване на възприетите правила, като е отразена в табличен вид, както за дирекциите/звената на МИЕТ, така и за второстепенните разпоредители с бюджетни кредити. Таблиците съдържат полученият краен резултат, изразен чрез точкуване за всяка една административна структура, показващ впоследствие и нивото на корупционния риск за всяка една от тях. Подредбата на структурите е направена по низходящ ред, с оглед прецизност и яснота. В случаите, в които Комисията е преценила за необходимо провеждане на интервю със съответния ръководител/служител/и на дирекция в МИЕТ или второстепенен разпоредител с бюджетни кредити, до получената оценка на корупционния риск, този факт е отбелязан със знака „*“.

На последно място, в таблиците са отразени получените две общи оценки, представляващи нивото на корупционния риск в администрацията на министерството и това във второстепенните му разпоредители с бюджетни кредити.

а) оценка на корупционния риск в звената/дирекциите в МИЕТ:

№ по ред	Дирекция/звено	Брой точки	Оценка на корупционния риск
1.	Европейско и регионално енергийно	239	среден

Инспекторат на Министерство на икономиката,
енергетиката и туризма

	сътрудничество		
2.	Връзки с обществеността и протокол	229	среден
3.	Европейски фондове за конкурентоспособност	226	среден
4.	Природни ресурси и концесии	226	среден *
5.	Сигурност на енергоснабдяването	225	среден
6.	Туристическа политика	217	среден
7.	Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие	213	среден
8.	Финанси и управление на собствеността	200	среден
9.	Бизнес среда и политика за малките и средните предприятия	198	среден
10.	Техническа хармонизация и политика за потребителите	190	среден *
11.	Управление при кризисни ситуации	188	среден *
12.	Правна	185	среден
13.	Човешки ресурси и организационно развитие	183	среден
14.	Външноикономическа политика	179	среден
15.	Сигурност на информацията	179	среден *
16.	Информационно и комуникационно обслужване	174	среден
17.	Регистриране, лицензиране и контрол	170	нисък
18.	Маркетинг, реклама и информация в туризма	169	нисък
19.	Инвестиции, иновации, предприемачество	167	нисък
20.	Административно обслужване	163	нисък *
21.	Международно контролирана търговия и сигурност	163	нисък
22.	Инспекторат	152	нисък
23.	Вътрешен одит	146	нисък
24.	Индустриални отношения и управление на държавното участие	141	нисък
	Общо за министерството	188	среден

б) оценка на корупционния риск във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра:

№ по ред	Второстепенен разпоредител	Брой точки	Оценка на корупционния риск
1.	Български институт по метрология	243	среден *
2.	Агенция за приватизационен и следприватизационен контрол	218	среден
3.	Патентно ведомство	213	среден
4.	Комисия за защита на потребителите	211	среден
5.	Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия	198	среден *
6.	Българска агенция за инвестиции	195	среден

7.	Агенция за устойчиво енергийно развитие	188	среден
8.	Държавна комисия по стокови борси и тържища	184	среден *
9.	Център на промишлеността на Р България в Москва	184	среден *
10.	Държавна агенция за метрологичен и технически надзор	180	среден *
11.	Българска служба за акредитация	172	среден
12.	Агенция по обществени поръчки	165	нисък
	Общо за второстепенните разпоредители	196	среден

Съдържащите се в двете таблици резултати от оценката на корупционния риск отразяват следното:

- корупционният риск в нито една от административните структури не е оценен на висок, съобразно възприетата от проверяващия екип методология. Според Комисията този факт е от съществено значение, предвид обема, разнообразието и сложността на дейностите, осъществявани от звената на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити. Наличието му е индикатор за адекватност на вътрешните контроли и организацията на работата в съответните структури, въпреки очертаните по-горе слабости и пропуски в тях;

- в 2/3 от дирекциите/звената на министерството корупционния риск е оценен на среден, докато по отношение на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити това обстоятелство важи за всички тях, с изключение на Агенцията по обществени поръчки. От една страна, за проверяващият екип това е абсолютно логично, предвид спецификата на дейността на Агенцията по обществени поръчки, изразяваща се предимно в даване, респ. разписване на методически указания, становища по прилагането на Закона за обществените поръчки, както и по поддържане на Регистъра на обществените поръчки. От друга страна, високият процент дирекции, оценени със среден корупционен риск, както и реда на тяхната подредба, потвърждават изцяло изложеното от Комисията в т.3.4.1. от настоящия доклад, относно дейностите, респ. звената с повишен корупционен риск в МИЕТ;

- наличие на непълна идентичност между резултатите от извършения анализ и изградените въз основа на него изводи от проверяващият екип и тези от направената оценка на корупционния риск по модела на възприетата методология. Причините за това са набелязани вече многократно в настоящия доклад и се свеждат най-вече до факта, че както анализа, така и оценката на корупционния риск отразяват обобщаването на данни, част от които се базират на индивидуалното, моментно, субективно виждане на анкетираните служители;

- корупционния риск в цялата администрация на МИЕТ, включително и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма може да бъде оценен на среден. Комисията счита, че тази получена крайна оценка е задоволителна към момента, отчитайки многообразието от фактори, оказващи влияние върху нея.

Що се касае до информацията, получена в резултат на проведените 10 (десет) броя интервюта с анкетираните преди това служители, Комисията е на мнение, че същата не оказва съществено влияние не само върху крайните оценки на корупционния риск в съответните дирекции, респ. второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, но и в определени моменти дори не внесе яснота по поставените въпроси. Някои от интервюираните служители бяха твърде лаконични, а други мотивираха отговорите си, със съществуването на факти и обстоятелства, недаващи конкретика по зададените им питання. Същевременно, част от отговорите потвърдиха констатираното вече от Комисията, както и формулираните с оглед на това изводи от нея.

IV. ОБОБЩАВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ/ОГРАНИЧАВАНЕ НА КОРУПЦИОННИЯ РИСК

Проверката се извърши в съответствие с определения ѝ предмет, съгласно Заповед № РД-16-329/26.03.2012г. на министъра на икономиката, енергетиката и туризма и в рамките на указания срок за това.

Комисията би желала да изрази благодарност на всички анкетирани/интервюирани служители на министерството и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, които независимо от служебната си ангажираност и здравословно състояние, оказаха разбиране, пълно съдействие за реализирането на проверката и реагираха своевременно за провеждане на анкетата и интервютата с тях. Тези обстоятелства са от съществено значение за проверяващият екип, с оглед предмета, обема и целта на проверката, както и предвид факта, че такава инспекция се провежда за първи път в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма.

С оглед спецификата на извършената инспекция, Комисията счита, че тук се налага да се направи кратко обобщаване на констатациите и изводите формулирани в доклада, както следва:

1. На първо място, трябва да се акцентира на обстоятелството, че не всички служители на министерството и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, са взели участие при извършване на анкетирането, необходимо за формиране на оценката на корупционния риск в тях. Фактор за това е възприетата методология от проверяващият екип, очертана подробно в настоящия доклад при изграждането, на която Комисията се е ръководила от предмета, целта и обема на проверката. Въпреки ограничения брой участници в инспекцията считаме, че събраната в хода ѝ информация (мнения, становища, виждания и др.) разкрива в достатъчна степен положителните и отрицателни моменти в изградените системи на работа в структурите на МИЕТ и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити, в т.ч. и уязвимите зони (дейности) към корупционни прояви, злоупотреби, грешки, измами и др.

На следващо място, не без значение е факта, че целта на настоящата проверка не е разкриването на конкретни корупционни практики и/или корумпирани служители (лица). Инспекцията е насочена, към установяване на възможните слаби места в съответните звена/администрации, податливи на корупционен натиск и тяхното маркиране, чрез анализ на предоставената информация и изготвяне впоследствие на оценка на корупционния риск. Нещо повече, докладът цели формиране на препоръки и указания, както към звената/администрациите на МИЕТ, така и към неговото ръководство, с оглед укрепване капацитета на администрацията му и въвеждане, респ. усъвършенстване на въведените вече механизми за превенция и противодействие на корупцията и корупционните практики.

2. При реализиране на втория етап от методологията Комисията констатира редица слабости и пропуски, както по отношение нивото на познанията и осведомеността на отделни анкетирани служители, по повод процедури, правила и документи с антикорупционна насоченост, така и относно организацията на работата и изградените вътрешни контроли в техните звена/администрации. В не малко случаи, анализа на информацията допринесе за формирането на изводи, насочващи към незаинтересованост и формално отношение към провежданата инспекция и зададените въпроси. Това, по мнение на Комисията неминуемо оказва своето отражение върху дадените крайни оценки на корупционния риск. Същевременно, липсата на анонимност при попълването на въпросниците и анкетата изигра също важна роля за вида на получените отговори.

Наред с горното, Комисията отчете и редица положителни моменти, като най-съществените от тях е липсата на данни за извършени злоупотреби, корупционни практики и прояви в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма. От друга страна, описаните единични случаи във второстепенните разпоредители с бюджетни кредити показват, че своевременно са предприети адекватни действия, както за пресичането на по

*Планова проверка за оценка
на корупционния риск в МИЕТ*

нататъшни прояви в тази посока, така и за разписването на вътрешни правила и актове, с цел превенция.

3. От доклада е видно, че корупционния риск в цялата администрация на МИЕТ, включително и на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на икономиката, енергетиката и туризма е оценен на среден. Комисията поддържа изцяло становището си, че това ниво на корупционния риск е приемливо за такава мащабна структура, каквата е Министерство на икономиката, енергетиката и туризма.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДОБРЕВ,

С оглед направените констатации и изводи в настоящия доклад, Комисията счита за уместно да предложи следните мерки за ограничаване на корупционния риск:

1. Директорите на дирекции и ръководителите на звена в МИЕТ, както и ръководителите на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити да предприемат съвременни действия за:

1.1. изграждане (разписване) на механизми/процеси, гарантиращи задълбоченото познаване на действащите в съответната администрация вътрешни правила, процедури, инструкции, актове и др. от страна на служителите им, както и предвиждане на санкция при констатирано впоследствие неизпълнение на тях;

1.2. установяване (разписване) на системи или усъвършенстване на изградените вече такива за непрекъснато наблюдение и анализ на състоянието на корупционния риск в поверените им звена/администрации и докладване на резултатите от тяхното функциониране в изпълнение на чл.17 от Вътрешните правила за прилагане на антикорупционни процедури, в това число и за докладване при откриване/установяване и/или наличие на информация за допуснати грешки, нередности, измами, злоупотреби и др. в Министерство на икономиката, енергетиката и туризма или тези действащи в съответната администрация;

1.3. въвеждане (разписване) на ефективни вътрешни контроли, допринасящи за пълното, точно и всеобхватно познаване и прилагане от служителите на действащите в съответното ведомство вътрешни правила/процедури/инструкции, регламентиращи задължения, с оглед превенция и противодействие на корупцията;

1.4. инициране провеждането на обучения/семинари с антикорупционна насоченост за служителите в поверените им звена/администрации, както и такива, целящи разясняване и обсъждане на основните им задължения по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

1.5. оптимизиране организацията на работата в поверените им звена/администрации, чрез разработване на писмени правила установяващи мобилност и ротация на служителите им, участващи в процеси/комисии/оценки/контроли и др., особено чувствителни към корупционен натиск.

2. Ръководителите на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити да извършат необходимото, с цел усъвършенстване на създадените системи за публичност и достъпност, относно постъпили в администрациите им сигнали за корупция и жалби срещу служители на ведомството, респ. резултатите от тяхното разглеждане и евентуално предприетите действия.

3. Ръководителите на второстепенни разпоредители с бюджетни кредити и ръководството на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, да предприемат необходимите действия, с цел разписването на вътрешни правила, регламентиращи възможности за повишаване материалната и морална мотивация у служителите в поверените им ведомства.

В случай, че формулираните по-горе мерки бъдат утвърдени от Ваша страна, отговорните за изпълнението им звена/администрации, следва да извършат необходимото за окончателното им реализиране и отчитане в срок до 15.09.2012г.

Молим, за Вашите разпореждания!

С уважение,

КОМИСИЯ В СЪСТАВ:

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

ХРИСТИНА ХРИСОСКУЛОВА

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

БОЯН ЦВЕТКОВ

ДЪРЖАВЕН ИНСПЕКТОР

ИВАН ПЕТРОВСКИ

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР

КАРАМФИЛА ПЕТРОВА

СЪГЛАСУВАЛ:

РЪКОВОДИТЕЛ ИНСПЕКТОРАТ

ДАНИЕЛА ЩРЕГАРСКА